

Редакція:

03.07.2001

## Про затвердження Ветеринарно-санітарних правил для птахівничих господарств і вимог до їх проектування

Наказ Головного державного інспектора ветеринарної медицини України  
від 3 липня 2001 року N 53

Зареєстровано в Міністерстві юстиції України  
5 липня 2001 р. за N 565/5756

Відповідно до [статті 12 Закону України "Про ветеринарну медицину"](#), Положення про Державний департамент ветеринарної медицини, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2001 року N 641 "Деякі питання Державного департаменту ветеринарної медицини"](#), та з метою забезпечення епізоотичного благополуччя у птахогосподарствах України НАКАЗУЮ:

1. Затвердити Ветеринарно-санітарні правила для птахівничих господарств і вимоги до їх проектування (додаються).
2. Директору науково-виробничого центру ветеринарної медицини птахівництва України Демиденку В. М. подати на державну реєстрацію до Міністерства юстиції України цей наказ та в 10-денний термін після реєстрації забезпечити його тиражування та надсилання установам ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя.
3. Головним державним інспекторам ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва та Севастополя довести зазначені Ветеринарно-санітарні правила для птахівничих господарств і вимоги до їх проектування до відома установ системи ветеринарної медицини України та забезпечити контроль за їх виконанням.
4. У зв'язку з прийняттям цього наказу вважати такими, що не застосовуються на території України, "Ветеринарно-санитарные правила для птицеводческих хозяйств (ферм) и требования при их проектировании", затверджені Міністерством сільського господарства СРСР 22 вересня 1981 року.

5. Скасувати наказ N 39 від 19.04.2001 "Про затвердження Ветеринарно-санітарних правил для птахівничих господарств і вимог до їх проектування".

6. Контроль за виконанням наказу покласти на Кучерявенка О. О. - заступника Головного державного інспектора ветмедицини України.

Головний Державний інспектор  
ветеринарної медицини України

П. І. Вербицький

ПОГОДЖЕНО:

Заступник Міністра аграрної  
політики України

С. М. Рижук

Перший заступник Міністра  
охорони здоров'я України,  
Головний санітарний лікар України

О. О. Бобильова

Заступник Міністра екології  
та природних ресурсів України

М. П. Стеценко

ЗАТВЕРДЖЕНО

наказом Головного державного  
інспектора ветеринарної медицини  
України  
від 3 липня 2001 р. N 53

Зареєстровано  
в Міністерстві юстиції України  
5 липня 2001 р. за N 565/5756

**ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНІ ПРАВИЛА**  
**для птахівницьких господарств і вимоги до їх проектування**

**1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ**

Відповідно до [статті 12 Закону України "Про ветеринарну медицину"](#), Положення про Державний департамент ветеринарної медицини, затвердженого [постановою Кабінету Міністрів України від 8 червня 2001 року N 641 "Деякі питання Державного департаменту ветеринарної медицини"](#), Положення про державний ветеринарний нагляд та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання щодо забою тварин, переробки, зберігання, транспортування й реалізації продукції тваринного походження, затвердженого [наказом Головного державного інспектора](#)

ветеринарної медицини від 01.09.2000 N 45, зареєстрованого у Мін'юсті 31.10.2000 за N 760/4981, Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну вантажів, підконтрольних службі державної ветеринарної медицини, затверджених [наказом Головного державного інспектора ветеринарної медицини від 20.10.99 N 39](#) та зареєстрованих у Мін'юсті 11.11.99 за N 777/4070, та з метою забезпечення епізоотичного благополуччя у птахогосподарствах України розроблені Ветеринарно-санітарні правила для птахівницьких господарств і вимоги до їх проектування (далі - Правила і вимоги).

Ці Правила і вимоги є обов'язкові до виконання керівниками, спеціалістами племінних та товарних птахогосподарств, птахоферм різних форм власності, підприємств з виробництва яєць та м'яса птиці, інкубаторно-птахівничих станцій.

Контроль за дотриманням цих Правил і вимог здійснюється фахівцями державної служби ветеринарної медицини та санітарно-епідеміологічної служби.

## **2. ТЕРМІНИ ТА ЇХ ВИЗНАЧЕННЯ**

У цих Правилах застосовуються такі основні терміни і визначення:

Безпека м'яса, яєць - відповідність їх ветеринарним і санітарним правилам та нормативам.

Ветеринарні правила і нормативи (далі - ветеринарні правила) - нормативно-правові акти, які встановлюють ветеринарні, ветеринарно-санітарні та зоогігієнічні вимоги (у тому числі ветеринарно-санітарні нормативи безпеки), невиконання яких створює загрозу виникнення і розповсюдження хвороб тварин (у тому числі спільних для тварин і людей) та харчових отруєнь (уражень).

Ветеринарне та епізоотичне благополуччя - оптимальні умови для життя птиці, що запобігають захворюваності та шкідливому впливові факторів довкілля на здоров'я, продуктивність, забезпечують профілактику хвороб, у тому числі спільних для тварин і людей.

Ветеринарно-санітарні заходи - заходи, спрямовані на профілактику та ліквідацію хвороб сільськогосподарської птиці.

Ветеринарно-санітарні об'єкти - ветеринарний блок, ветеринарна лабораторія, ветеринарна аптека, санпропускники, дезблоки та інші об'єкти.

Ветеринарно-санітарний пропускник - комплексна споруда, яка має такі відділення (блоки): санітарне (прохідну з дезкилимами, гардеробну з сушильною шафою, душові установки, пральню, приміщення для дезінфекції спецодягу та спецвзуття) та дезінфекційне (приміщення, необхідне обладнання або спеціальні установки для дезінфекції транспортних засобів і тари).

Ветеринарне свідоцтво - разовий документ, виданий лікарем ветеринарної медицини державної установи для підтвердження стану здоров'я тварин і птиці і факту проведення вакцинації та діагностичних досліджень, якості та безпеки

продукції тваринного походження, інших підконтрольних службі ветеринарної медицини об'єктів і місцевості їх походження (відповідно до діючих вимог).

Ветеринарно-санітарні розриви (розриви) - мінімальна відстань між пташниками або між пташником та іншими спорудами.

Ветеринарні документи - документи, видані спеціалістами ветеринарної медицини державних установ про стан здоров'я тварин, птиці, якість та безпеку продукції тваринного походження, інших, підконтрольних службі ветеринарної медицини, об'єктів.

Ветеринарно-санітарна експертиза (ветсанекспертиза, ВСЕ) - комплекс діагностичних і спеціальних досліджень, які проводяться спеціалістами ветеринарної медицини державних установ щодо визначення якості та безпеки продукції тваринного, а на ринках, - і рослинного походження, що призначається для харчування людей, годівлі птиці і подальшої переробки.

Вимушений забій - забій хворої та підозрілої у захворюванні птиці за вказівкою і під контролем спеціалістів ветеринарної медицини з метою недопущення їх загибелі або економічної недоцільності лікування.

Виробнича територія - територія з приміщеннями для отримання певного виду птахопродукції.

Дезбар'єр - спеціально обладнана з бетонованим заглибленням споруда, яка заповнюється дезінфекційним розчином (по змозі, з підігрівом, у зимовий час).

Дезінвазія - заходи, спрямовані на знищення яєць, личинок та збудників інвазійних захворювань при знезараженні приміщень.

Дезінфекція - сукупність заходів, спрямованих на знищення патогенних та умовно патогенних мікроорганізмів у приміщеннях та навколишньому середовищі.

Державний ветеринарний контроль - діяльність органів державної ветеринарної медицини з виконання ветеринарних вимог при виробництві, переробці, зберіганні, транспортуванні тварин та сировини і продуктів тваринного походження, а також додержанні правил утилізації загиблих тварин.

Державний ветеринарний нагляд - інспектування державними інспекторами ветеринарної медицини додержання ветеринарно-санітарних вимог, установлених законодавством.

Дрібне господарство - господарство, у якому утримується: дорослої птиці - до 100 голів (страусів до 15 голів), великої рогатої худоби - до 10 голів, свиней - до 15 голів, овець, кіз - до 15 голів, кролів - до 150 голів.

Домінуючі вітри - переважальні напрямки вітрів протягом року.

Добовий молодняк - кінцевий продукт технології інкубації.

Діагностичні дослідження - проведення відповідних заходів для прижиттєвого виявлення хворої чи підозрілої у захворюванні птиці.

Знищення - спалювання або поховання у біотермічних ямах трупів птиці, ветеринарних конфіскатів і відходів інкубації.

Зона - включає декілька підзон, віддалених одна від одної на відстань 200 - 500 м. Окремі майданчики підзони, віддалені на відстань понад 500 м, вважаються самостійними зонами.

Інкубаторій (інкубаторно-птахівнича станція) - суб'єкт підприємницької діяльності будь-якої форми власності, що здійснює виробництво, інкубацію яєць та реалізацію виведеного добового молодняку.

Інкубаційні яйця - яйця, призначені для виведення добового молодняку (курчат, індиченят, каченят, гусенят і т. ін.).

Карантинування птиці - заходи щодо запобігання занесенню заразних захворювань, що передбачають ізолюване утримання та проведення діагностичних досліджень птиці, яку завозять у господарство.

Майданчик - група пташників, віддалених один від одного на протипожежну відстань, у яких розміщується тільки однієї птиці.

Мале сільськогосподарське підприємство - виробничий об'єкт сільськогосподарського призначення для вирощування, зберігання та переробки окремих видів сільськогосподарської продукції, а також для утримання обмеженої кількості сільськогосподарських тварин та птиці.

Ферми, які входять до складу сільськогосподарських підприємств та селянських (фермерських) господарств, вважаються малими, якщо вони мають обмежену кількість поголів'я: птахоферми - до 700 голів птиці; великої рогатої худоби - до 200 голів із приплодом; свиноферми - до 200 голів з приплодом; вівцеферми - до 400 голів з приплодом; кролеферми - до 400 голів.

Партія птиці - будь-яка кількість птиці одного суб'єкта господарювання, одного виду, що одночасно доставляється одним видом транспорту і супроводжується одним ветеринарним документом.

Підзона - включає декілька майданчиків, віддалених один від одного на відстань 100 - 200 м у залежності від виду птиці.

Племінний птахо завод - сільськогосподарське підприємство (господарство), що має стадо високопродуктивної племінної птиці однієї породи і застосовує її чистопородне розведення.

Племрепродуктор - сільськогосподарське підприємство, яке спеціалізується на виробництві племінної продукції для одержання батьківських форм гібридів або гібридної птиці певного кросу.

Профілактичні перерви - проміжок часу між черговими партіями птиці, протягом якого приміщення вільне від птиці.

Птахопродукція - добовий молодняк, ремонтний молодняк, м'ясо птиці, інкубаційні та харчові яйця, пух та пір'я.

Птахофабрика - підприємство з виробництва яєць або м'яса птиці.

Ремонтний молодняк - молодняк птиці, призначений для відтворення батьківського стада.

Свійська птиця - деякі види птахів (кури, індики, качки, гуси, цесарки, перепели та голуби), що розводяться людиною для одержання від них продукції (яєць, м'яса, пуху, пір'я), а також з декоративною та спортивною метою. Птиця поділяється на сухопутну: кури, індики, цесарки, перепели, голуби та водоплавну: гуси, качки.

Селекційна птиця - птиця, призначена для відтворення прабатьківського стада з додержанням технологічних та ветеринарно-санітарних вимог.

Схема (програма) вакцинопрофілактики - строки і періодичність проведення профілактичних щеплень птиці, спрямованих на недопущення виникнення захворювання протягом усього періоду утримання.

Молодняк птиці - птиця віком від народження до досягнення статевої зрілості.

Утилізація - переробка трупів птиці, відходів інкубації і ветеринарних конфіскатів на знезаражені технічні й кормові продукти.

Харчові яйця - яйця, одержані від птиці і призначені для споживання, виготовлення яєчного порошку (меланжу) або використовуються у кондитерській та хлібопекарській промисловості.

Щільність посадки птиці - кількість голів птиці, розміщеної на 1 м<sup>2</sup> площі підлоги або клітки в залежності від виду і віку птиці.

### **3. ЗАГАЛЬНІ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНІ ПРАВИЛА**

3.1. Спеціалізовані птахівничі господарства працюють у режимі підприємств закритого типу. Категорично забороняється вхід сторонніх осіб у виробничі зони, а також в'їзд будь-якого виду транспорту, не пов'язаного з обслуговуванням господарства.

Обслуговувальному персоналу дозволяється вхід на територію птахівничого господарства тільки через ветеринарно-санітарний пропускник, а в'їзд транспорту - через постійно діюче дезінфекційно-промивальне приміщення (дезбар'єр).

Усі інші входи у виробничі зони птахівничого господарства (ферми) повинні бути постійно закриті.

3.2. Перед входом на територію виробничої зони всі працівники зобов'язані у ветеринарно-санітарному пропускнику зняти і залишити в гардеробній (у шафі, закріпленій за кожним працівником виробничої зони) одяг, взуття і одягнути чистий спецодяг і взути спецвзуття. Кожен працівник повинен бути забезпечений не менше ніж двома комплектами спецодягу і спецвзуття (або спецодягом і

спецвзуттям одноразового використання). Після закінчення роботи спецодяг зняти, одягнути свій одяг і взутися. Прання спецодягу і чистка спецвзуття повинні проводитись у спеціально виділених приміщеннях або централізовано на спеціалізованих підприємствах. Виходити в спецодязі і спецвзутті, а також виносити їх за межі птахівничої зони категорично забороняється. До і після роботи працівники господарства повинні приймати душ.

*Примітка. Повторне використання одноразового одягу забороняється. Утилізація одноразового одягу повинна проводитись згідно з вимогами [Закону України "Про Відходи"](#).*

3.3. Відвідування птахівничого господарства сторонніми особами допускається тільки з дозволу головного лікаря ветеринарної медицини господарства. Ці особи зобов'язані пройти санітарну обробку у ветеринарно-санітарному пропускнику, одягнути спецодяг і взути спецвзуття. З цією метою в санпропускнику зберігається спеціальний резерв одягу (халатів) і взуття.

Усім особам, крім обслуговувального персоналу, що заходять на територію виробничої зони, категорично забороняється заходити у виробничі приміщення, контактувати з птицею і кормами.

Паління у цехах господарства і на території заборонено і здійснюється тільки у спеціально відведених місцях. Приймання їжі проводиться у спеціально відведених місцях (кімнатах), або в адміністративно-господарських приміщеннях обладнується їдальня (пункт харчування тощо) з дотриманням відповідних чинних будівельних і санітарних норм.

3.4. При вході в пташники, інкубаторій, забійні і кормові цехи, склади та інші приміщення для дезінфекції взуття обладнують дезінфекційні ванни (спеціально зацементовані ями) або ящики на всю ширину проходу довжиною 1,6 м, які регулярно заповнюють дезінфекційними розчинами, або спеціальні дезкилими.

3.5. У кожному птахівничому приміщенні, кормоцеху, кормоскладі, зерносховищі та інших об'єктах вікна, двері, вентиляційні отвори обладнують рамами з сіткою для запобігання залітання диких птахів, появи бродячих тварин. Необхідно також вести постійну боротьбу з мишоподібними гризунами та шкідливими комахами (згідно з діючими інструкціями та настановами).

3.6. Для запобігання занесенню збудників інфекції на територію птахофабрик (ферм) і господарств різних форм власності робітникам та службовцям цих господарств забороняється придбання птиці в інших господарствах і на ринку для особистого користування.

Рекомендується продавати робітникам та службовцям для утримання в особистому господарстві добовий і підрощений молодняк з поголів'я птиці господарства, де вони працюють.

3.7. Комплектування батьківського стада птицею здійснюють з одного джерела - племінного птахівничого господарства (ферми), благополучного щодо заразних

хвороб птиці, шляхом придбання інкубаційних яєць або добового молодняку, що вирощують у господарстві ізольовано від молодняку промислового стада.

3.8. Комплектування промислових стад здійснюють шляхом відтворення власного батьківського поголів'я.

Господарствам дозволяється комплектувати промислові стада птиці шляхом завезення підрощеного молодняку зі спеціалізованих господарств, благополучних щодо заразних хвороб птиці.

3.9. Інкубаційні яйця і птиця приймаються господарством на підставі документів, що підтверджують благополуччя господарства-постачальника щодо інфекційних хвороб птиці, з указівкою дати дослідження птиці на туберкульоз, мікоплазмоз, пулороз, лейкоз та інші, а також дати вакцинації птиці проти хвороби Ньюкасла та інших хвороб згідно зі схемами вакцинопрофілактики.

3.10. Тару для перевезення птиці, яєць і м'яса маркують трафаретом господарства. Устаткування, інвентар, спецодяг, взуття та інші предмети маркують і закріплюють за кожним цехом, пташником, залом. Передавати зазначені предмети з одного цеху (пташника, залу) до іншого забороняється. Зворотну тару, що надходить у господарство, обов'язково піддають механічному очищенню, мийці, дезінфекції і тільки після цього завозять на виробничу територію господарства.

У племінних птахівничих господарствах при пакуванні інкубаційних яєць для реалізації категорично забороняється використання тари, яка була в ужитку (картонних коробок та прокладок).

3.11. Для обслуговування птиці закріплюють постійний персонал, який обов'язково пройшов медичне обстеження і відповідну зоотехнічну і ветеринарну підготовку.

3.12. З метою створення імунної зони навколо птахогосподарств птицю всіх категорій господарств (у радіусі не менше 5 км) щеплюють проти інфекційних хвороб та проводять інші обробки відповідно до плану протиепізоотичних заходів даного господарства.

3.13. Для кожного цеху (ферми) мають бути розроблені правила внутрішнього розпорядку і вивішені календарний план ветеринарно-санітарних заходів і денний розпорядок щодо догляду за птицею.

3.14. Територію птахівничих господарств постійно підтримують у чистоті. Біля кожного приміщення (пташника) обладнують відповідні ємкості для посліду, сміття, які спеціальним транспортом, закріпленим за даною зоною, щодня відвозять у цех переробки на пудрет або в послідосховища для біотермічного знезаражування. Вивезення посліду на поля без знезаражування забороняється.

3.15. Відпрацьовані і забруднені води з пташників і ветеринарно-санітарних об'єктів знезаражують на санітарно-очисній станції.

При відсутності системи каналізації обладнують цементовані колодязі-відстійники для збору відпрацьованих вод. У цих колодязях воду хлорують і вивозять у

спеціально відведене місце (відповідно до діючих ветеринарних та ветеринарно-санітарних норм).

У системі напування птиці необхідно передбачати заходи щодо недопущення потрапляння технологічної води і води з поїлок у пташиний послід, збирання і відведення до каналізації води, що підтікає з поїлок.

3.16. У приміщеннях для птиці регулярно очищають сідала, планчасті і сітчасті підлоги, гнізда, піддони, клітки та ін. Годівниці, поїлки, устаткування і механізми для приготування і роздачі кормів регулярно очищають і при потребі дезінфікують.

3.17. Перед розміщенням чергової партії птиці передбачають міжциклові профілактичні перерви:

при утриманні всіх видів дорослої птиці і ремонтного молодняку понад 9-тижневий вік на підлозі - 4 тижні;

при утриманні в клітках дорослої птиці і ремонтного молодняку понад 9-тижневий вік - 4 тижні;

при утриманні на підлозі (на підстилці, сітчастих підлогах) і клітковому вирощуванні до 9 тижнів ремонтного молодняку і молодняку на м'ясо всіх видів птиці - 3 тижні після кожного циклу;

при вирощуванні каченят до 4-тижневого віку - після кожного циклу - 2 тижні й одну додаткову перерву на рік після останнього циклу - не менше 3 тижнів;

в інкубаторії між днем остаточної дезінфекції і першим закладанням яєць після перерви - не менше 10 днів протягом року. У вивідному залі (боксі) - не менше 3 днів між черговими партіями виведеного молодняку.

Дні профілактичної перерви обчислюються з моменту відправлення останньої партії птиці з приміщення до початку нового завантаження, при цьому птахівниче приміщення повинно бути вільним після закінчення всіх дезінфекцій - не менше 5 днів.

3.18. У період профілактичної перерви (між виведенням птиці і розміщенням нової партії) приміщення з устаткуванням очищають, миють і дезінфікують. Поверхні всього дрібного інвентарю, кормових транспортерів і транспортерів для посліду мають попереджати поглинання шкідливих газів і агресивних середовищ. Вони повинні піддаватися легкому прибиранню і миттю. Електрообладнання, пульти управління, вентилятори та іншу апаратуру встановлюють так, щоб можна було періодично очищати їх від пилу, здійснювати вологу, аерозольну дезінфекцію приладів. Розташування технологічного обладнання повинне забезпечити умови для проведення ефективного механічного прибирання, очищення, миття і дезінфекції інвентарю. Стіни, двері, підлоги, перекриття і систему вентиляції ретельно очищають, миють, дезінфікують.

Витрата води на миття 1 м<sup>2</sup> оброблюваної поверхні становить не менше 10 літрів.

Дезінфекцію проводять згідно з вимогами чинних нормативно-правових актів ветмедицини щодо проведення ветеринарної дезінфекції, дезінвазії, дезінсекції і дератизації.

3.19. Заповнення кожного пташника або ізолюваного залу проводять тільки одновіковою партією птиці. Допускається комплектування по залах, при цьому різниця у віці птиці, що перебуває в одному приміщенні, не повинна перевищувати 5 днів. Категорично забороняється підсаджувати додатково птицю замість загиблої або вибракуваної та в інших випадках.

3.20. У кожному пташнику, інкубаторії потрібно мати промарковану тару, що легко дезінфікується, для збору відходів інкубації, загиблої і вибракуваної на забій птиці.

Загиблу птицю, відходи інкубації і вибракуване погोलів'я також маркують (номер пташника, номер партії, дату закладення яєць в інкубатор) і щоденно доставляють у відділення для розтину або санітарної бійні на спеціальному транспорті.

Розтин загиблої і ветеринарно-санітарна експертиза вимушено забитої птиці проводять у день загибелі або вимушеного забою, і результати, із зазначенням причин загибелі або забою, заносять у спеціальний журнал.

У сумнівних випадках відібраний патологічний матеріал або хвору птицю з пташника обов'язково направляють для дослідження в державну лабораторію ветеринарної медицини.

3.21. З метою дотримання особистої гігієни обслуговувальним персоналом у кожному птахівничому приміщенні необхідно мати вмивальник, аптечку і посудину з дезінфекційною рідиною, із зазначенням дати приготування.

3.22. Не дозволяється перетримувати молодняк у залах (клітках) довше строків, передбачених технологічними вимогами. У період вирощування молодняку (усіх видів птиці) не допускають його контакту з дорослою птицею.

3.23. При переведенні птиці у приміщення наступної технологічної вікової групи проводять ретельне сортування. Зоотехнічний брак направляють на забій.

3.24. При утриманні птиці на глибокій підстилці використовують тільки сухий підстилковий матеріал, який зберігають у закритих приміщеннях.

Як підстилковий матеріал використовують сфагновий торф, подрібнені стрижні качанів кукурудзи, суміш тирси і солом'яної різки, тирси із соняшниковою лузгою, дерев'яну стружку, тирсу та ін. Категорично забороняється використовувати цвілу, мерзлу, сиру і не перевірену лабораторією підстилку.

Підстилку вкладають на попередньо очищену і продезінфіковану підлогу. Спочатку її посипають шаром вапна-пушонки з розрахунку 0,5 кг на 1 м<sup>2</sup>, після чого настиляють підстилковий матеріал шаром 10 - 15 см для молодняку і 15 - 20 см для дорослої птиці. Верхній шар підстилки регулярно рихлять і в міру потреби додають свіжу.

При зміні кожної партії птиці глибоку підстилку видаляють і проводять ретельне механічне очищення, дезінфекцію, дезінсекцію і дератизацію приміщень.

3.25. Колоніальні будиночки, сідала не рідше одного разу на тиждень очищають від посліду і дезінфікують.

Для збирання сміття встановлюють ящики з кришками. Пташиний послід регулярно відвозять спеціальним транспортом у послідосховище (склад).

3.26. У період вирощування систематично спостерігають за фізіологічним станом молодняку, за поїданням кормів, споживанням води, контролюють поведінку кожної партії, динаміку приросту ваги, стан пір'яного покриву. У разі відхилення від фізіологічних норм з'ясовують і усувають причини, що обумовили ці відхилення. При потребі проводять відповідні лабораторні дослідження.

3.27. Для профілактики заразних хвороб (хвороби Ньюкасла та інші), крім загальних ветеринарно-санітарних заходів, проводять вакцинацію птиці згідно із затвердженими схемами, з урахуванням епізоотичного стану господарства і навколишніх населених пунктів.

Власники птиці, керівники і фахівці ветеринарної медицини птахогосподарств (незалежно від форм власності), установ ветеринарної медицини, організацій проводять заходи щодо профілактики і ліквідації заразних хвороб птиці, відповідно до [Закону України "Про ветеринарну медицину"](#), нормативно-правових актів Міністерства аграрної політики України, Державного департаменту ветеринарної медицини України.

#### **4. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНІ ВИМОГИ ДО ВИБОРУ ТЕРИТОРІЇ І РОЗМІЩЕННЯ ПТАХІВНИЧИХ ГОСПОДАРСТВ**

4.1. Будівництво спеціалізованих птахівничих господарств і ферм різних форм власності, призначених для виробництва племптахопродукції, яєць, пташиного м'яса та іншої птахопродукції проводиться за проектами, розробленими уповноваженими на це установами.

Органи державної ветеринарної медицини, відповідно до діючих ветеринарно-санітарних, санітарних і будівельних норм, мають право:

проводити експертизу проектів планування та будівництва тваринницьких ферм, будівель, підприємств із забою і переробки тварин і сировини тваринного походження; брати участь у діяльності робочих і державних комісій з прийняття в експлуатацію збудованих тваринницьких об'єктів; брати участь у розробленні проектів та відведенні земельних ділянок для всіх видів зазначеного будівництва.

4.2. Територія для розміщення птахівничих об'єктів вибирається на сухому місці. Вона повинна бути спланована, мати тверде покриття на проїзній частині і технологічних майданчиках, а також схили та пристрої для стікання відведених поверхневих вод.

4.3. Птахівничі господарства (ферми) необхідно відгороджувати від житлової забудови санітарно-захисними зонами відповідно до діючих санітарних норм.

Птахівниче господарство повинно бути огорожене відповідно до діючих норм проектування огорожень території і ділянок підприємств, будинків і споруджень.

По всьому периметру огорожі передбачають насадження висококронних дерев, які виконують функцію біологічних фільтрів і захисту від вітру.

Ветеринарно-санітарні розриви між птахівничими господарствами та іншими виробничими комплексами і окремими об'єктами повинні прийматися як визначено в табл. 1.

Таблиця 1

| Найменування виробничих комплексів і окремих об'єктів                                                                                                | Мінімальні зооветеринарні розриви до птахівничих господарств, м |                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------------------------|----------------|
|                                                                                                                                                      | до птахоферм                                                    | до птахофабрик |
| 1                                                                                                                                                    | 2                                                               | 3              |
| Ферми великої рогатої худоби, вівцеферми, свиноферми, конеферми й інші                                                                               | 500                                                             | 1500           |
| Птахоферми                                                                                                                                           | 1000                                                            | 2000           |
| Птахофабрики - племінні підприємства                                                                                                                 | 3000                                                            | 5000           |
| Племрепродуктори I порядку                                                                                                                           | 5000                                                            | 5000           |
| Племрепродуктори II порядку                                                                                                                          | 3000                                                            | 5000           |
| Звіроферми і кролеферми                                                                                                                              | 1500                                                            | 2000           |
| Тваринницькі комплекси                                                                                                                               | 3000                                                            | 4000           |
| Молокозаводи продуктивністю понад 12 тонн молока на добу                                                                                             | 1000                                                            | 2000           |
| Підприємства з переробки:                                                                                                                            |                                                                 |                |
| худоби                                                                                                                                               | 2000                                                            | 4000           |
| птиці                                                                                                                                                | 3000                                                            | 5000           |
| пухо-перової сировини                                                                                                                                | 4000                                                            | 5000           |
| Комплекси для виготовлення будівельних матеріалів, деталей і конструкцій, виробництва глиняної і силікатної цегли, вапна й інших в'язучих матеріалів | 500                                                             | 500            |

|                                                                                                                         |      |      |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|
| Залізничні й автомобільні шляхи міждержавного і державного значення I, II і III категорій і худобопрогони               | 500  | 1000 |
| Інші автомобільні дороги місцевого значення IV - V категорій (за винятком об'їзного шляху до птахівничого господарства) | 100  | 250  |
| Залізничні вузлові й сортувальні станції                                                                                | 1500 | 2000 |
| Інші залізничні станції                                                                                                 | 500  | 1000 |
| Заводи, цехи для виробництва кормів тваринного походження (утилізації)                                                  | 5000 | 5000 |
| Комбікормові та преміксові цехи і заводи                                                                                | 3000 | 5000 |

Примітки: 1. У дрібних господарствах допускається будівництво на одному майданчику тваринницьких і птахівницьких ферм із санітарним розривом між ними не менше 200 м. При цьому птахівнича підзона повинна бути відокремлена від тваринницької огорожею і обсаджена по периметру широколистяними деревами із шириною лісосмуги не менше 10 м. Відстань між окремими будівлями підзони з різновіковою птицею повинна бути не менше 100 м, а одновіковою - не менше 15 - 20 м.

2. Розриви до комплексів з переробки і зберігання сільськогосподарської продукції (картоплі, овочів, фруктів, олійних культур, молока), не зв'язаних із проєктованим птахівницьким господарством, а також до інших сільськогосподарських підприємств слід приймати відповідно до діючих санітарних і протипожежних вимог.

Розриви від складів мінеральних добрив і хімічних засобів захисту рослин (приреєстрованих і глибинних) до птахівницьких господарств визначаються відповідно до діючих будівельних, санітарних норм.

3. Ветеринарно-санітарні розриви від тваринницьких ферм (крім птахівницьких, звірівницьких і кролівницьких) до птахофабрик можуть бути скорочені до 1000 м з погодженням Міністерства аграрної політики України, Департаменту ветеринарної медицини України, Міністерства агропромислового комплексу Автономної Республіки Крим, головних державних інспекторів ветеринарної медицини областей.

4. Розміри водоохоронних зон при розміщенні птахогосподарств на прибережних ділянках водойм та при відсутності безпосередніх зв'язків підприємств з ними слід приймати згідно з діючими санітарними нормами.

4.4. Товарні птахофабрики яєчного і м'ясного напрямків, птахофабрики без батьківського стада, інкубаторно-птахівничі підприємства і спеціалізовані птахівницькі господарства для вирощування ремонтного молодняку курей можна розміщувати в одній виробничій підзоні або в зоні з дотриманням вимог, зазначених у Правилах.

4.5. Товарні птахофабрики яєчного і м'ясного напрямків із замкнутим циклом потужністю не більше 300 тис. курей-несучок, 3 млн. бройлерів, 750 тис. каченят, 250 тис. індичат, 250 тис. гусенят у рік допускається проектувати на одному виробничому майданчику, розміщуючи в окремих зонах різні технологічні групи птахів, інкубаторій і забійний цех. Ветеринарно-санітарні розриви між зонами і підзонами мають бути не менше 500 м.

4.6. Товарні птахофабрики яєчного і м'ясного напрямків потужністю більше, ніж зазначено в п. 4.5, належить проектувати з урахуванням розміщення різних технологічних груп птиці, інкубаторію і забійного цеху у територіально відособлених зонах із ветеринарно-санітарними розривами між зонами не менше 1000 м.

При цьому потрібно передбачати розподіл зон на підзони з розміщенням у них не більше (середнього поголів'я, у тис. гол.):

|                                                                          |     |
|--------------------------------------------------------------------------|-----|
| курей промислового стада                                                 | 240 |
| курей батьківського стада                                                | 100 |
| ремонтного молодняку курей промислового стада                            | 100 |
| ремонтного молодняку курей батьківського стада                           | 60  |
| курчат, що вирощуються на м'ясо                                          | 250 |
| качок, гусей, індиків батьківського стада і їхнього ремонтного молодняку | 20  |
| качок, що вирощуються на м'ясо                                           | 200 |
| гусей і індиків, що вирощуються на м'ясо                                 | 100 |

Ветеринарно-санітарні розриви між підзонами повинні бути не менше 200 м.

4.7. Для птахівницьких господарств потужністю менше 600 тис. курей-несучок рекомендуються такі ветеринарно-санітарні розриви (табл. 2):

Таблиця 2

| Потужність | Розриви |
|------------|---------|
|------------|---------|

| підприємства,<br>курей-несучок, тис.<br>голів | між виробничими<br>підрозділами, км | між зонами,<br>км | між спорудами<br>павільйонного типу,<br>м |
|-----------------------------------------------|-------------------------------------|-------------------|-------------------------------------------|
| 100                                           | 0,3 - 0,4                           | -                 | 20                                        |
| 200                                           | 0,5 - 0,6                           | -                 | 20                                        |
| 350                                           | 0,8 - 1,0                           | 0,3               | 20                                        |
| 500                                           | 1,0 - 1,5                           | 0,3 - 0,4         | 20                                        |

Примітки: 1. Розміри санітарно-захисних зон від тваринницьких приміщень з поголів'ям, меншим за мінімальне поголів'я, беруться згідно з діючими будівельними нормами.

2. Розміри санітарно-захисних зон можуть бути зменшені або збільшені втричі на підставі лабораторних досліджень та відповідних обґрунтувань.

4.8. Усе підприємство в цілому і кожна зона зокрема повинні мати огорожу згідно з діючими будівельними нормами.

4.9. При плануванні мережі внутрішньогосподарських доріг не допускається перехрещування шляхів для вивезення птиці на забій, видалення пташиного посліду, відходів інкубації, трупів птиці і птиці санітарного браку з шляхами для підвезення кормів, харчових і інкубаційних яєць, молодняку птиці та інших.

4.10. Виробничі об'єднання та племінні птахогосподарства для всіх видів птиці проектується згідно із завданнями щодо проектування, якими встановлюються технологічні вимоги і ветеринарно-санітарні розриви.

4.11. Слід передбачати комплектування кожного пташника партією одновікової птиці.

Багатоповерхові і заблоковані одноповерхові пташники допускається комплектувати позально тільки одновіковими партіями птиці, при цьому для всього пташника різниця у віці для молодняку не повинна перевищувати 5 днів, для дорослої птиці - 15 днів, різниця у віці в межах одного майданчика для різних груп птиці наведена в табл. 3.

Таблиця 3

| Вид птиці     | Виробниче<br>призначення | Різниця у віці (днів) не<br>більше |
|---------------|--------------------------|------------------------------------|
| 1             | 2                        | 3                                  |
| Для молодняку |                          |                                    |
| Кури-несучки  | на ремонт                | 6                                  |
|               |                          |                                    |

|                    |           |   |
|--------------------|-----------|---|
| Кури м'ясні        | на ремонт | 5 |
| Кури м'ясні        | на м'ясо  | 7 |
| Качки              | на ремонт | 7 |
| - " -              | на м'ясо  | 4 |
| Індики             | на ремонт | 4 |
| - " -              | на м'ясо  | 6 |
| Ґуси               | на ремонт | 6 |
| - " -              | на м'ясо  | 6 |
| Для дорослої птиці |           |   |
| Кури-несучки       | 30 - 35   |   |
| Кури м'ясні        | 15        |   |
| Індики             | 15        |   |
| Качки              | 30        |   |
| Ґуси               | 30        |   |

4.12. Між приміщеннями птахівничого господарства витримуються протипожежні розриви, які можна збільшувати, якщо виникає потреба у зв'язку з технологічними і плановими вимогами (розміщення в розривах вигулів, рельєф ділянки, збереження природних вітрозахисних смуг та ін.).

4.13. Приміщення для ремонтного молодняку й інкубаторій розташовують із навітряного боку (ураховуючи напрямки домінуючих вітрів) щодо інших приміщень для птиці.

Промислове стадо птиці розміщують з підвітряного боку відносно батьківського стада.

4.14. Складські приміщення (для кормів, підстилки, яйцесклад), цех сортування та обробки яєць (з пунктом дезінфекції тари) розташовують по лінії огороження виробничої зони, щоб унеможливити заїзд транспорту ззовні у виробничу зону господарства і контакт із внутрішньогосподарським транспортом і зворотною тарою.

4.15. Склад пташиного посліду, місця його переробки й утилізації розміщуються з навітряного боку надходження повітря на відстані 1,5 - 3,0 км від основних виробничих майданчиків.

4.16. Адміністративно-господарські приміщення, ремонтні майстерні, гаражі, склади кормів, ветеринарні, зоотехнічні, виробничі лабораторії розташовують згідно з діючими ветеринарно-санітарними та санітарними нормами.

4.17. Для племінних і товарних птахогосподарств усіх напрямків передбачаються такі ветеринарно-санітарні об'єкти:

а) ветеринарний блок для спеціалістів;

б) ветеринарна виробнича лабораторія\*, склад деззасобів;

в) санітарний блок (прохідна, гардеробна із сушильними шафами, умивальні, душові, приміщення для дезінфекції одягу та ін.)\*\*\*;

г) дезінфекційний блок (дезінфекційно-промивальне приміщення зі складом деззасобів)\*\*\*;

г) пункт для дезінфекції тари для яєць\*\*\*;

д) пункт для санітарного забою птиці\*\*;

е) дезбар'єри;

є) приміщення для розтину трупів з блоком утилізації;

ж) приміщення для перевантаження добового молодняку.

---

*\* У господарствах яєчного і м'ясного напрямків потужністю менше 100 тис. курей-несучок, 1 млн. бройлерів, 100 тис. індичат, 500 тис. каченят замість ветеринарної лабораторії варто передбачати ветеринарний пункт з діагностичним кабінетом, аптекою і складом біопрепаратів, деззасобів.*

*\*\* Забійно-санітарний пункт передбачається в кожному птахівничому господарстві незалежно від наявності в ньому цеху забою птиці.*

*\*\*\* Ветеринарна виробнича лабораторія, санітарний блок, дезінфекційний блок, пункт для дезінфекції тари для яєць, тари з-під м'яса птиці, забійно-санітарний пункт проектується в складі, передбаченому встановленими нормами технологічного проектування ветеринарних об'єктів.*

4.18. Ветеринарна виробнича лабораторія, забійно-санітарний пункт і дезінфекційний блок є загальногосподарськими ветеринарними об'єктами і розміщуються в адміністративно-господарській зоні.

Дезінфекційний блок для зворотної тари з-під м'яса і яєць проектується на самостійному майданчику і розміщується за межами виробничих зон.

Дезінфекційний блок для транспорту - на кордоні в'їзду до адміністративно-господарської зони або зони забою і переробки птиці.

Пункт для дезінфекції внутрішньогосподарської яєчної тари передбачається при яйцескладі, санітарний блок і дезбар'єри - при вході в кожен виробничу зону.

Спеціально обладнане приміщення для перевантажування добового молодняку, з відповідними температурними параметрами (t +24 ... +26° С), розміщується на кордоні в'їзду до адміністративно-господарської зони.

Забійно-санітарний пункт, як і цех забою, має бути в самостійній зоні з підвітряного боку відносно інших виробничих підрозділів підприємства. У складі птахофабрик обов'язково виділяють блок утилізації або інші об'єкти для утилізації чи переробки відходів власного виробництва і непланової сировини, а також спеціально обладнане приміщення для розтину птиці. Блок утилізації повинен забезпечувати механізоване приймання й переробку сировини, обробку зворотної тари й видачу кормового борошна. Його слід розміщувати з блоком забою птиці.

**5. ЗООГІГІЄНІЧНІ НОРМИ УТРИМАННЯ І ГОДІВЛІ ПТИЦІ**

5.1. Приміщення й споруди для птиці, інкубаторій та інші виробничі об'єкти за габаритами і внутрішнім плануванням повинні відповідати вимогам технологічного процесу. Будівельні рішення цих об'єктів та інженерне устаткування мають забезпечувати відповідні параметри мікроклімату.

Температура і вологість повітря в середині виробничих приміщень для утримання різних груп птиці визначені в таблиці 4:

Таблица 4

| Вид і вікова група птиці           | Розрахункова температура у холодний період року, °С |                                           |         | Оптимальна відносна вологість повітря в приміщенні, % |
|------------------------------------|-----------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------|-------------------------------------------------------|
|                                    | Утримання в                                         |                                           |         |                                                       |
|                                    | приміщенні                                          | міцях локального обігріву (під брудерами) | клітках |                                                       |
| 1                                  | 2                                                   | 3                                         | 4       | 5                                                     |
| А. Доросла птиця:                  |                                                     |                                           |         |                                                       |
| Кури                               | 16 - 18                                             | -                                         | 16 - 18 | 60 - 70                                               |
| Індики                             | 16                                                  | -                                         | -       | 60 - 70                                               |
| Качки                              | 14                                                  | -                                         | -       | 70 - 80                                               |
| Ґуси                               | 14                                                  | -                                         | -       | 70 - 80                                               |
| Цесарки                            | 16                                                  | -                                         | 16      | 65 - 70                                               |
| Перепілки                          | -                                                   | -                                         | 20 - 22 | 60 - 70                                               |
| Б. Молодняк курей у віці (тижнів): |                                                     |                                           |         |                                                       |

|                                      |         |              |         |         |
|--------------------------------------|---------|--------------|---------|---------|
| 1 - 4                                | 28 - 24 | 35 - 22      | 33 - 24 | 60 - 70 |
| 5 - 11                               | 18 - 16 | -            | 18      | 60 - 70 |
| 12 - 22 (26)                         | 16      | -            | 16      | 60 - 70 |
| Курчата-бройлери у віці<br>(тижнів): |         |              |         |         |
| 1                                    | 28 - 26 | 35 - 30      | 35 - 28 | 65 - 70 |
| 2 - 3                                | 22      | 29 - 26      | 25 - 24 | 65 - 70 |
| 4 - 6                                | 20      | -            | 20      | 65 - 70 |
| 7 - 9                                | 18      | -            | 18      | 60 - 70 |
| Молодняк індиків у віці<br>(тижнів): |         |              |         |         |
| 1                                    | 30 - 28 | 37 - 30      | 35 - 32 | 60 - 70 |
| 2 - 3                                | 28 - 22 | 29 - 25      | 31 - 27 | 60 - 70 |
| 4 - 5                                | 21 - 19 | 25 - 21      | 26 - 22 | 60 - 70 |
| 6 - 17                               | 20 - 17 | -            | 21      | 60 - 70 |
| 18 - 30 (34)                         | 16      | -            | 18      | 60 - 70 |
| Молодняк качок у віці<br>(тижнів):   |         |              |         |         |
| 1                                    | 26 - 22 | 35 - 26      | 31 - 24 | 65 - 75 |
| 2 - 4                                | 20      | 25 - 22      | 24 - 20 | 65 - 75 |
| 5 - 8                                | 16      | -            | 18      | 65 - 75 |
| 9 - 26 (28)                          | 14      | -            | 14      | 65 - 75 |
| Молодняк гусей у віці<br>(тижнів):   |         |              |         |         |
| 1                                    | 26 - 22 | 30 - 26 - 24 | 30 - 28 | 65 - 75 |
| 2 - 3                                | 24 - 22 | 28 - 26      | 28 - 26 | 65 - 75 |
| 4                                    | 20 - 18 | 24 - 22      | 24 - 22 | 65 - 75 |
| 5 - 9                                | 20 - 18 | 20 - 18      | 20 - 18 | -       |
| 10 - 34                              | 14      | -            | 14      | 70 - 80 |

|                                     |         |         |         |         |
|-------------------------------------|---------|---------|---------|---------|
| Молодняк цесарок у віці (тижнів):   |         |         |         |         |
| 1                                   | 30 - 25 | 36 - 30 | 32      | 60 - 65 |
| 2 - 3                               | 22 - 20 | 27 - 25 | 27      | 65 - 70 |
| 4 - 30                              | 18 - 16 | -       | 16      | 65 - 70 |
| Молодняк перепелів у віці (тижнів): |         |         |         |         |
| 1                                   | -       | -       | 35 - 33 | 60 - 70 |
| 2 - 3                               | -       | -       | 30 - 23 | 60 - 70 |
| 4 - 7                               | -       | -       | 22 - 20 | 60 - 70 |

Примітки: 1. Температура в 3-й графі табл. 4 наведена для розрахунку потужності устаткування локального обігріву і межі регулювання їх при експлуатації.

2. У перехідний період року допускається збільшення відносної вологості повітря в приміщеннях для курей, індиків, цесарок і перепелів до 75 %, для каченят і гусенят до 85 %. У холодний період року допускається зниження відносної вологості повітря для дорослих курей і індиків, а також для їхнього молодняку - до 40 - 50 %, для дорослих качок і гусей - до 60 %, а для їхнього молодняку - до 50 %.

3. В усіх приміщеннях для утримання молодняку старшого віку і дорослого поголів'я птиці допускається в зимовий період підвищення і зниження температури на 2° С.

4. У пташниках напіввідкритого і відкритого типу параметри внутрішнього повітря приміщень для утримання птиці не нормуються.

5. У теплий період року (при температурі зовнішнього повітря вище +10° С) розрахункова температура внутрішнього повітря приміщень для утримання птиці допускається не більше ніж на 5° С вище середньомісячної температури зовнішнього повітря о 13-й год. найспекотнішого місяця, але не вище +33° С для курчат у віці від 1 до 10 днів (яєчних і м'ясних), 28° С для інших вікових груп яєчної і 26° С для м'ясної птиці; відносна вологість має бути не нижче меж, установлених приміткою 2 до даного пункту. Теплоємкість повітря в середині приміщення для утримання птиці повинна бути не більше 17 ккал/кг - для курчат у віці до 30 днів і не більше 16 ккал/кг - для інших вікових груп.

6. Для районів з розрахунковою температурою зовнішнього повітря 26° С і вище для теплого періоду о 13-й годині найспекотнішого місяця (параметри А відповідно з діючими ветеринарно-санітарними та санітарними нормами) варто приймати випарне адіабатичне охолодження і зволоження припливного повітря. При теплоємкості зовнішнього повітря 16 ккал/кг і вище необхідно передбачати кондиціювання повітря з політропічним режимом охолодження.

7. Для птиці нових видів, кросів, імпортованих в Україну, показники температури, світла, відносної вологості та ін., пов'язані з технологією утримання, здійснюються згідно з технологічними параметрами, характерними для даного виду, кросу, які рекомендуються постачальником.

5.2. Швидкість руху повітря в приміщеннях для утримання птиці має бути такою (табл. 5):

Таблица 5

| Пташники                                            | Швидкість руху повітря в приміщеннях, м/сек |            |             |                 |            |             |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------------------|------------|-------------|-----------------|------------|-------------|
|                                                     | у зимовий період                            |            |             | у літній період |            |             |
|                                                     | мінімальна                                  | оптимальна | максимальна | мінімальна      | оптимальна | максимальна |
| Для курей, індиків та цесарок                       | 0,2                                         | 0,3        | 0,6         | 0,3             | 0,6        | 0,8         |
| Для качок і гусей                                   | 0,2                                         | 0,5        | 0,8         | 0,3             | 0,8        | 1,0         |
| Для молодняку курей, качок, гусей, індиків, цесарок | 0,1                                         | 0,2        | 0,5         | 0,2             | 0,4        | 0,6         |

Примітки: 1. У кліматичних зонах з розрахунковою температурою повітря в теплий 28 - 30° С для всіх видів птиці у віці старше 9 тижнів допускається швидкість руху повітря до 2 м/сек.

2. Параметри температури і швидкості руху повітря в приміщеннях для утримання наведені для холодного періоду року і стосуються зони розміщення птиці. Зоною розміщення птиці вважається: при утримуванні на підлозі простір висотою 0,8 м над рівнем підлоги в пташниках для курей і індиків, обладнаних сідалами і гніздами, - на 0,5 м вище від піднятих сідал і гнізд; при клітковому утриманні - простір на всю висоту кліткових багатоярусних кліток.

5.3. Параметри температури і вологості повітря в основних виробничих приміщеннях інкубаторію і яйцескладу в холодний період року наведені в табл. 6.

Таблица 6

| N | Приміщення | Температура, °С | Відносна вологість, % | Швидкість руху повітря в приміщеннях, м/сек. |
|---|------------|-----------------|-----------------------|----------------------------------------------|
|   |            |                 |                       |                                              |

| 1                                                                                                                                                                              | 2                                             | 3       | 4       | 5         |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------------------------------------------|---------|---------|-----------|
| 1                                                                                                                                                                              | Для приймання яєць*                           | 15 - 22 | 60 - 70 | 0,1 - 0,5 |
| 2                                                                                                                                                                              | Для сортування яєць*                          | 18 - 22 | 60 - 70 | 0,1 - 0,5 |
| 3                                                                                                                                                                              | Для зберігання яєць                           | 8 - 18  | 75 - 80 | 0,1 - 0,5 |
| 4                                                                                                                                                                              | Для дезінфекційної камери (з формальдегідом): |         |         |           |
|                                                                                                                                                                                | при виключеному технологічному обладнанні     | 20 - 25 | 40 - 80 | 0,3 - 0,8 |
|                                                                                                                                                                                | при працюючому технологічному обладнанні      | 32 - 35 | 60 - 80 | 0,2 - 1,0 |
| 5                                                                                                                                                                              | Інкубаційний зал                              | 20 - 28 | 50 - 70 | 0,2 - 0,5 |
| 6                                                                                                                                                                              | Вивідний зал                                  | 20 - 22 | 50 - 70 | 0,2 - 0,5 |
| 7                                                                                                                                                                              | Для обробки молодняка*                        | 24 - 26 | 60 - 65 | 0,2 - 0,5 |
| 8                                                                                                                                                                              | Для зберігання молодняка*                     | 28 - 30 | 60 - 65 | 0,2 - 0,5 |
| 9                                                                                                                                                                              | Мийна*                                        | 18 - 22 | до 90   | 0,3 - 0,6 |
| * У вказаних приміщеннях у теплий період року допускається підвищення температури не більше ніж на 5° С вище розрахункової температури зовнішнього повітря, але не вище 30° С. |                                               |         |         |           |

5.4. Граничнодопустимі концентрації пилу, мікроорганізмів і шкідливих газів у повітрі приміщень для утримання птиці наведені в табл. 7.

Таблиця 7

| Підрозділи і приміщення                                   | Пил,<br>мг/м <sup>3</sup> | Мікроорганізми,<br>тис. тіл/м <sup>3</sup> | Вуглекислота,<br>% | Аміак,<br>мг/м <sup>3</sup> |
|-----------------------------------------------------------|---------------------------|--------------------------------------------|--------------------|-----------------------------|
| 1                                                         | 2                         | 3                                          | 4                  | 5                           |
| I. Батьківське стадо                                      |                           |                                            |                    |                             |
| 1. Приміщення для дорослої птиці при клітковому утриманні | 5,0                       | 220,0                                      | 0,25               | 15,0                        |
| 2. Приміщення для птиці при утриманні на підлозі          | 8,0                       | 500,0                                      | 0,25               | 15,0                        |
| 3. Територія підрозділу, місця забору повітря             | 1,2                       | 25,0                                       | 0,03               | 2,0                         |

|                                                              |     |         |      |      |
|--------------------------------------------------------------|-----|---------|------|------|
| II. Ремонтний молодняк                                       |     |         |      |      |
| 1. Приміщення для вирощування молодняку в кліткових батареях | 3,0 | 100,0   | 0,25 | 15,0 |
| 2. Приміщення для вирощування на підлозі                     | 5,0 | 200,0   | 0,25 | 15,0 |
| 3. Територія підрозділу, місця забору повітря                | 1,0 | 15,0    | 0,03 | 1,5  |
| III. Цех інкубації                                           |     |         |      |      |
| 1. Приміщення цеху інкубації                                 | 1,5 | 30 - 50 | 0,15 | 10,0 |
| 2. Територія цеху інкубації, місця забору повітря            | 0,8 | 10,0    | 0,03 | 1,0  |

5.5. Приміщення для утримання птиці мають бути обладнані системою забору та видалення повітря з автоматичним керуванням, що забезпечує підтримку заданих параметрів внутрішнього повітря, з перевищенням припливу над витяжкою повітря. Необхідність пристрою для опалення і продуктивність систем опалення і вентиляцій визначаються розрахунком у залежності від установлених параметрів повітря в середині приміщень, кількості тепла, виділеного птицею, вуглекислоти, водяних парів, виділення шкідливих газів з поверхні підстилки, а також у залежності від розрахункових параметрів зовнішнього повітря. Крім того, ураховується теплотехнічна характеристика загороджувальних конструкцій цих приміщень.

У пташниках, обладнаних механічною вентиляцією, на випадок припинення її роботи передбачають можливість здійснення природної вентиляції як аварійної.

5.6. Внутрішні поверхні приміщень (стіни, перегородки, стелі) у пташниках, інкубаторіях і складах для яєць повинні мати низьку пористість, бути рівними і гладкими, без щілин і тріщин, пофарбовані (побілені) у світлі тони вологостійкими фарбами. У цехах забою птахів, обробки тушок і утилізації відходів стіни до стелі облицьовують кахлями (відповідно до діючих будівельних норм).

Стіни в інкубаторіях і вивідних залах, мийних, приміщеннях для приготування кормів мають бути облицьовані або пофарбовані до стелі вологостійкими матеріалами, що допускає їхнє очищення, дезінфекцію та вологе прибирання.

Зовнішні поверхні приміщень також повинні легко піддаватись очищенню і дезінфекції.

5.7. Підлоги в птахівничих приміщеннях повинні бути з твердим покриттям, малотеплопровідними, стійкими проти впливу стічної рідини і дезінфекційних речовин, водонепроникними і придатними для механізованого прибирання глибокої підстилки. В інкубаторіях і яйцескладах підлоги покривають плиткою.

Приміщення мають бути обладнані каналізацією для стоку води від миття технологічного устаткування і внутрішніх поверхонь пташників, інкубаторію, яйцескладу, забійних цехів (відповідно до діючих будівельних норм).

5.8. Внутрішня мінімальна висота виробничих приміщень від рівня "чистої" підлоги до низу виступних конструкцій покриття (перекриття) має бути: в приміщеннях для утримування птиці на підлозі - не менше 3 м, у залах для кліткового утримування птиці, інкубаторію, кормоцехах, лабораторіях, яйцескладах, у службових та інших виробничих приміщеннях - у залежності від габаритів устаткування, але не менше 3 м.

5.9. Перегородки між секціями в пташниках і огороження соляріїв повинні бути сітчастими відповідно до даних табл. 8.

Таблиця 8

| Вид і вікові групи птиці                             | Висота перегородок і огорожень, м |                            |
|------------------------------------------------------|-----------------------------------|----------------------------|
|                                                      | у пташниках від рівня підлоги     | у соляріях від рівня землі |
| Кури яєчних порід і молодняк старше 9 тижнів         | на всю висоту прим.               | 2,5                        |
| Кури м'ясних порід і молодняк старше 9 тижнів        | 2,0                               | 2,5                        |
| Молодняк курей до 9 тижнів                           | 1,8                               | 2,0                        |
| Індики і молодняк старше 16 тижнів                   | на всю висоту прим.               | 3,0                        |
| Індики і їхній молодняк до 16 тижнів, цесарки        | на всю висоту прим.               | 2,5                        |
| Качки дорослі, їхній молодняк і гусенята до 9 тижнів | 0,6                               | 0,6                        |
| Гуси, молодняк від 9 до 34 тижнів                    | 1,2                               | 1,5                        |

Примітки: 1. Нижня частина перегородок між секціями (у пташниках) для курей, індиків, качок, гусей та для їхнього молодняку - на висоту 0,6 м, для індиків - на висоту 1,2 м має бути суцільною.

2. Сітка для обладнання огорожень у середині пташника і на вигулах повинна мати вічко не більше таких розмірів: для курчат у віці до 9 (10) тижнів і індичат у віці до 17 тижнів - 30 x 30 мм; для дорослих курей і індиків, а також для молодняку курей старше 9 (10) тижнів і індиків старше 17 тижнів - 50 x 50 мм. Перегородки секцій повинні бути збірно-розбірними або мати механічний підйом перегородок, секцій.

Допустима місткість окремих секцій пташника на птахівничих підприємствах при утриманні на підлозі наведена в табл. 9.

Таблиця 9

| Вид і вікові групи птиці                                                                                    | Місткість, голів |               |
|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|---------------|
|                                                                                                             | промислова       | племінна      |
| 1                                                                                                           | 2                | 3             |
| <i>1. Доросла птиця:</i>                                                                                    |                  |               |
| Кури                                                                                                        | 2000             | 500           |
| Індики:                                                                                                     |                  |               |
| самки                                                                                                       | -                | 150           |
| самці                                                                                                       | -                | 15            |
| Качки                                                                                                       | не $\geq 500$    | не $\geq 200$ |
| Гуси:                                                                                                       |                  |               |
| самки                                                                                                       | -                | 120           |
| самці                                                                                                       | -                | 12            |
| При природному спаровуванні                                                                                 | -                | 250           |
| Цесарки                                                                                                     | 2000             | 500           |
| <i>2. Молодняк:</i>                                                                                         |                  |               |
| Ремонтний молодняк курей                                                                                    | 2500             | 1000          |
| Курчата-бройлери                                                                                            | 15000            | -             |
| Молодняк індиків                                                                                            | 250              | 250           |
| Молодняк гусей                                                                                              | 250              | 250           |
| Молодняк качок                                                                                              | 500              | 500           |
| Молодняк цесарок                                                                                            | 2000             | 1000          |
| Примітка: У пташниках для племінної птиці повинні передбачатися позовжні коридори завширшки не менше 1,2 м. |                  |               |

Норма щільності посадки в пташниках при утриманні на глибокій підстилці, планчастих або сітчастих підлогах така (табл. 10):

| Вид і вікові групи птиці                                                   | Кількість голів на<br>1 м <sup>2</sup> підлоги |
|----------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------|
| 1                                                                          | 2                                              |
| <i>А. Доросла птиця</i>                                                    |                                                |
| 1. Кури м'ясних порід:                                                     |                                                |
| Батьківське стадо                                                          | 4,5 - 5,0                                      |
| Прабатьківське стадо                                                       | 4                                              |
| Множник вихідних ліній                                                     | 4,0                                            |
| 2. Індики (батьківського, прабатьківського стада, множник вихідних ліній): |                                                |
| Легкий крос                                                                | 2,5                                            |
| Середній крос, самки                                                       | 2,0                                            |
| Важкий крос, самки                                                         | 1,5                                            |
| Те саме, самці                                                             | 1,0                                            |
| 3. Качки, батьківське стадо:                                               |                                                |
| Легкий крос                                                                | 3,0                                            |
| Важкий крос                                                                | 2,5                                            |
| Качки, прабатьківське стадо і множник вихідних ліній:                      |                                                |
| Легкий крос                                                                | 2,5                                            |
| Важкий крос                                                                | 2,0                                            |
| 4. Гуси (батьківське і прабатьківське стадо і множник вихідних ліній):     |                                                |
| самки                                                                      | 1,5                                            |
| самці                                                                      | 1,0                                            |
| 5. Цесарки, батьківське стадо                                              | 5,0                                            |
| <i>Б. Молодняк, що вирощується для ремонтного стада:</i>                   |                                                |
| 1. Молодняк курей м'ясних порід у віці (тижнів):                           |                                                |
| 1 - 20                                                                     | 9,0                                            |

|                                             |                           |
|---------------------------------------------|---------------------------|
| 21 - 26                                     | 4,8                       |
| 2. Молодняк індиків у віці (тижнів):        |                           |
| 1 - 17 (легкий крос)                        | 8,0                       |
| 1 - 17 (середній і важкий кроси)            | 4,0                       |
| 18 - 30 (легкий крос)                       | 3,0                       |
| 3. Молодняк гусей у віці (тижнів):          |                           |
| 1 - 4                                       | 8,0                       |
| 5 - 9                                       | 4,0                       |
| 10 - 34                                     | 3,0                       |
| 35 - 38                                     | 1,5                       |
| 4. Молодняк цесарок у віці (тижнів):        |                           |
| 1 - 22                                      | 11,0                      |
| 23 - 30                                     | 6,5                       |
| <i>В. Молодняк, що вирощується на м'ясо</i> |                           |
| 1. Курчата у віці (тижнів):                 |                           |
| 1 - 8 (у клітках)                           | 290 см <sup>2</sup> /гол. |
| 1 - 9 (на підлозі)                          | 18,0                      |
| 2. Індичата у віці (тижнів)                 |                           |
| 1 - 8 (у клітках легкий і середній кроси)   | 500 см <sup>2</sup> /гол. |
| 9 - 16 (23) (середній і важкий кроси)       | 5,0                       |
| 2 - 10 (легкий крос)                        | 6,0                       |
| 3. Каченята у віці (тижнів):                |                           |
| 1 - 4 (легкий крос)                         | 20,0                      |
| 1 - 3 (важкий крос)                         | 16,0                      |
| 5 - 8 (легкий крос)                         | 9,5                       |
| 4 - 7 (важкий крос)                         | 8,0                       |
| 10-18 (легкий крос)                         | 10,0                      |
|                                             |                           |

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |      |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| 1 - 7 (важкий крос)                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                  | 8,0  |
| 4. Гусенята у віці (тижнів):                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |      |
| 1 - 4                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 10,0 |
| 5 - 9                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 5,0  |
| 1 - 9                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 5,0  |
| 5. Цесаренята у віці (тижнів):                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |      |
| 1 - 12                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                               | 19,0 |
| <p>Примітки: 1. <i>Норми щільності посадки птиці при клітковому утриманні приймають згідно з паспортними даними заводу-виробника кліткових батарей у залежності від їхньої конструкції і типу, з урахуванням визначених параметрів повітрообміну.</i></p> <p>2. <i>Щільність посадки селекційної птиці визначається кількістю гнізд, які можна встановити в пташнику з розрахунку поголів'я на одне контрольне гніздо.</i></p> <p>3. <i>Щільність посадки зазначена на початковий вік птиці.</i></p> |      |

5.10. У птахівничих господарствах, як правило, прийняте безвигульне утримування птиці. В окремих випадках при обладнанні вигулів ураховують такі фактори:

у племінних господарствах солярії для дорослих курей влаштовують з розрахунку  $0,2 \text{ м}^2$  на голову, для індиків - до  $0,4 \text{ м}^2$ , для ремонтного молодняку курей і індиків - 100 % площі пташників, природні вигули для качок - з розрахунку  $2 \text{ м}^2$  на голову;

при табірному утримуванні племінної птиці (у пересувних будиночках або під навісом) відводять пасовища з розрахунку на одну голову:

для курей і їхнього ремонтного молодняку -  $5 - 7 \text{ м}^2$ ;

для індиків і їхнього ремонтного молодняку -  $25 \text{ м}^2$ ;

солярії обгороджують сіткою і розділяють поперечними сітчастими перегородками на частини відповідно до секцій пташників, а солярії селекційних пташників, крім того, обгороджують сіткою і зверху;

у соляріях для качок (з зовнішнього боку) обладнують проточні поїлки;

у районах зі спекотним, сухим літом (Автономна Республіка Крим) у соляріях і на природних вигулах обладнують тіньові навіси, а для качок і молодняку - купальні канавки;

пташники для дорослих гусей і ремонтного молодняку повинні мати солярії і купальні канавки шириною зверху 100 см і глибиною 30 см;

солярії мають бути з твердим покриттям, площею не менше площі пташника. Солярії захищаються з трьох боків сіткою і розділяються поперечними сітчастими перегородками на частини, що відповідають секціям пташника.

5.11. Для випуску птиці на вигули і в солярії в стінах пташників при утриманні на підлозі влаштовують лази. Число лазів та їхні розміри повинні бути такими (табл. 11):

Таблиця 11

| Тип будинків                    | Голів на один лаз | Розміри лазів, м |         |                              |
|---------------------------------|-------------------|------------------|---------|------------------------------|
|                                 |                   | ширина           | висота  | висота низу лазу від підлоги |
| 1                               | 2                 | 3                | 4       | 5                            |
| 1. Пташники для дорослої птиці: |                   |                  |         |                              |
| Курей                           | 500               | 0,4              | 0,4     | 0,2                          |
| Індиків                         | 100-150           | 0,4-0,5          | 0,6-0,8 | 0,2                          |
| Качок                           | 30-50             | 0,4              | 0,4     | 0,1                          |
| Гусей                           | 60                | 0,6              | 0,5     | 0,1                          |
| 2. Пташники для молодняка:      |                   |                  |         |                              |
| Курей                           | 500               | 0,3              | 0,3     | 0,10                         |
| Індиків                         | 125-200           | 0,3              | 0,4     | 0,15                         |
| Качок                           | 100-150           | 0,3              | 0,4     | 0,05                         |
| Гусей                           | 125               | 0,4              | 0,4     | 0,05                         |

Примітки: 1. На кожну секцію повинно бути не менше одного лазу.

2. При утримуванні птиці на глибокій підстилці висоту лазу від підлоги слід збільшити на 0,2 - 0,4 м проти розмірів, зазначених у табл. 11.

3. При утримуванні птиці на планчастих підлогах лази повинні влаштовуватися на рівні підлоги.

4. Для качок, каченят різного віку, курчат і індичат у віці до 60 днів лази необхідно обладнати пандусами вбік вигулу, а при утриманні птиці на глибокій підстилці - також пандусами з внутрішнього боку.

5.12. Фронт годівлі та напування птиці приймається такий (табл. 12):

Таблиця 12

| Вид і вікова група птиці                                     | Фронт годівлі на одну голову не менше, см |                     | Фронт напування на одну голову, см |
|--------------------------------------------------------------|-------------------------------------------|---------------------|------------------------------------|
|                                                              | сухими кормами                            | зволоженими кормами |                                    |
| 1                                                            | 2                                         | 3                   | 4                                  |
| <i>А. Доросле поголів'я</i>                                  |                                           |                     |                                    |
| Кури яєчних порід і ремонтний молодняк від 18 до 22 тижнів   | 7                                         | -                   | 2                                  |
| Те саме при обмеженій годівлі                                | 10                                        | -                   | 2                                  |
| 2. Кури м'ясних порід і реммолодняк від 19 (21) до 26 тижнів | 7                                         | -                   | 2                                  |
| Те саме при обмеженій годівлі                                | 10 - 12                                   | -                   | 2                                  |
| 3. Індики: легкий крос                                       | 8                                         | -                   | 2,5                                |
| середній крос                                                | 10                                        | -                   | 3                                  |
| важкий крос                                                  | 12                                        | -                   | 4                                  |
| 4. Качки                                                     | 3                                         | 10                  | 3                                  |
| 5. Гуси                                                      | 4                                         | 15                  | 3                                  |
| 6. Цесарки                                                   | 6                                         | -                   | 2                                  |
| 7. Перепели                                                  | 1,5 - 2                                   | -                   | 1,5 - 2                            |
| <i>Б. Молодняк:</i>                                          |                                           |                     |                                    |
| 1. Молодняк курей яєчних порід у віці, тижнів:               |                                           |                     |                                    |
| 1 - 9                                                        | 2,5                                       | -                   | 1                                  |
| 10 - 17                                                      | 3,5                                       | -                   | 2                                  |
| 2. Молодняк курей м'ясних порід у віці, тижнів:              |                                           |                     |                                    |
| 1 - 9 (бройлери)                                             | 2,5                                       | -                   | 2                                  |
| 1 - 18 (20)                                                  | 5                                         | -                   | 2                                  |
| 3. Молодняк індиків у віці, тижнів:                          |                                           |                     |                                    |
| легких кросів:                                               |                                           |                     |                                    |

|                                                                                                                                                            |   |   |   |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---|---|---|
| 1 - 17                                                                                                                                                     | 3 | - | 2 |
| 18 - 30 (34)                                                                                                                                               | 8 | - | 3 |
| середніх кросів:                                                                                                                                           |   |   |   |
| 1 - 8                                                                                                                                                      | 2 | - | 1 |
| 9 - 16                                                                                                                                                     | 4 |   | 2 |
| Примітка. Фронт годівлі для курей, індиків, цесарок наведений на початковий вік для циліндричних годівниць; для качок, гусей і перепелів - для поздовжніх. |   |   |   |

5.13. При утримуванні дорослої птиці на підлозі пташники обладнують гніздами - індивідуальними або груповими. Гнізда повинні бути легкодоступні для огляду, збору яєць і очищення. Розміри гнізд і їхнє число, у розрахунку на поголів'я, такі (табл. 13):

Таблиця 13

| Вид птиці                                                                                                                    | Розмір гнізда, м |        |           |        | Число голів на гніздо |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------------------|--------|-----------|--------|-----------------------|
|                                                                                                                              | висота поріжка   | ширина | глибина   | висота |                       |
| 1                                                                                                                            | 2                | 3      | 4         | 5      | 6                     |
| а) індивідуальні контрольні                                                                                                  |                  |        |           |        |                       |
| Кури                                                                                                                         | 0,08             | 0,3    | 0,4       | 0,3    | 3                     |
| Індики                                                                                                                       | 0,15             | 0,5    | 0,7       | 0,6    | 2                     |
| Качки                                                                                                                        | 0,10             | 0,3    | 0,4 - 0,5 | 0,2    | 1                     |
| Гуси                                                                                                                         | 0,10             | 0,4    | 0,5       | 0,5    | 1                     |
| б) індивідуальні неконтрольні                                                                                                |                  |        |           |        |                       |
| Кури                                                                                                                         | 0,08             | 0,3    | 0,4       | 0,3    | 5 - 6                 |
| Індики                                                                                                                       | 0,15             | 0,4    | 0,7       | 0,6    | 4 - 7                 |
| Качки                                                                                                                        | 0,10             | 0,3    | 0,4       | 0,4    | 3 - 4                 |
| Гуси                                                                                                                         | 0,10             | 0,4    | 0,6       | 0,5    | 2 - 3                 |
| в) групові гнізда                                                                                                            |                  |        |           |        |                       |
| Кури                                                                                                                         | 0,08             | 2,0    | 0,5       | 0,4    | 100                   |
| Примітки: 1. Висоту поріжка для простих індивідуальних і групових гнізд приймають за розмірами, зазначеними для контрольних. |                  |        |           |        |                       |

2. Гнізда для курей слід поміщати на висоті не більше 0,5 - 0,6 м від підлоги або поверхні глибокої підстилки; гнізда для індиків, качок, і гусей влаштовують на підлозі.

3. Гнізда для курей яєчних порід улаштовують дво- або триярусні, м'ясних порід - одно- або двоярусні. Світловий режим установлюється відповідно до технологічного паспорта на птицю.

## **6. ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИЙ КОНТРОЛЬ КОРМІВ І ВОДИ**

6.1. Птицю напувають чистою водою, що відповідає санітарному стандарту на питну воду (відповідно до діючого ДОСТ).

6.2. Годувати птицю потрібно тільки доброякісними, повноцінними кормами за раціонами, що відповідають її вікові і продуктивності, згідно із затвердженими технологічними нормами для птиці. Забороняється використовувати для годівлі небезпечні в епізоотичному плані, токсичні, недоброякісні корми - цвілі, почорнілі, затхлі, заражені кліщем, засмічені великою кількістю сторонніх домішок (насінням бур'янистих і отруйних трав), а також при наявності в них кухонної солі більше 0,7 % або великих її часток.

Якість кормів, що надходять у господарство, обов'язково перевіряють у виробничій лабораторії господарства, а також один раз на місяць - у державній лабораторії ветеринарної медицини. У разі виникнення захворювання птиці, у зв'язку з годівлею недоброякісними кормами, відбирають проби від кожної партії комбікормів, зернофуражу та інших кормів у порядку, передбаченому стандартами, і направляють у районну, обласну лабораторію ветеринарної медицини, міжобласну державну спеціалізовану лабораторію із хвороб птиці або Центральну державну лабораторію ветеринарної медицини.

Необхідно в установленому порядку відбирати середні проби від кожної партії комбікорму, що надходить, зернофуражу і зберігати в запечатаному вигляді при температурі не вище 12° С протягом 1 - 1,5 місяця. Якщо після закінчення зазначеного терміну ці корми не викликали захворювання птиці, то середні проби знищують. В іншому разі партії кормів піддають лабораторним дослідженням відповідно до діючих правил бактеріологічного, токсикологічного, біохімічного досліджень кормів.

6.3. Корми зберігають не більше одного місяця в сухих складських приміщеннях з належним санітарним станом, що унеможливорює залітання диких птахів, заселення гризунами.

## **7. ВИМОГИ ДО ВІДБОРУ І ЗАГОТІВЛІ ІНКУБАЦІЙНИХ ЯЄЦЬ ТА ЕКСПЛУАТАЦІЇ ІНКУБАТОРІЇВ**

7.1. Інкубаційні яйця від батьківського стада збирають не рідше як тричі на день і вкладають у чисті, попередньо продезінфіковані прокладки й ящики, на які наклеюють етикетки з указівкою дати одержання яєць і номери пташника. Узимку яйця перевозять в утепленому транспорті.

Один раз у 10 днів з кожного пташника відбирають 10 - 15 яєць і перевіряють на вміст у жовтку каротиноїдів, вітамінів А і В<sub>2</sub>, щільність білка, на якість шкаралупи та проводять ветеринарно-санітарну оцінку яєць на бактеріальну забрудненість.

Для інкубації використовують яйця, у жовтку яких міститься така кількість (мкг/г) вітамінів А і В<sub>2</sub> та каротиноїдів (таблиця 14):

Таблиця 14

| Яйця                                                                                  | Вітаміни |                | Каротиноїди<br>(не менше) |
|---------------------------------------------------------------------------------------|----------|----------------|---------------------------|
|                                                                                       | А        | В <sub>2</sub> |                           |
| 1                                                                                     | 2        | 3              | 4                         |
| Курей                                                                                 | 6 - 8    | 4 - 6          | 15 - 18                   |
| Індиків                                                                               | 8 - 10   | 5 - 7          | 10 - 15                   |
| Качок                                                                                 | 8 - 12   | 8 - 10         | 15 - 20                   |
| Гусей                                                                                 | 10 - 13  | 8 - 10         | 15 - 20                   |
| Примітка: Відхилення від вищезазначених норм допустимі в залежності від породи птиці. |          |                |                           |

7.2. Яйця курей яєчного і м'ясного напрямків, призначені для інкубації з метою відтворення племінного стада, мають вагу не менше 52 г, для відтворення промислового стада курей яєчного напрямку - не менше 50 г, м'ясного - не менше 50 г. Вага качиних і індичих яєць, призначених для інкубації, має бути не менше 70 г, гусячих - не менше 130 г, інших видів та порід птиці - відповідно до технологічного паспорта.

7.3. Для інкубації відбирають тільки біологічно повноцінні яйця, термін зберігання яких не більше 6 днів після знесення - для курячих, 8 днів - для індичих і качиних, 10 днів - для гусячих яєць, для яєць від селекційної птиці - до 15 днів.

Інкубаційні яйця мають бути чистими, правильної форми, зі щільною шкаралупою, при овоскопуванні жовток повинен бути в центрі яйця, але може мати незначне зміщення в бік повітряної камери. Повітряна камера (пуга) має бути в тупому кінці яйця або трохи зміщена в бік, нерухома, діаметром не більше 1,5 см.

На кожну партію інкубаційних яєць видається у встановленому порядку ветеринарне свідоцтво, у якому підтверджується епізоотичне благополуччя господарства щодо заразних хвороб птиці, і вказується вміст вітамінів А, В<sub>2</sub> та каротиноїдів у жовтку яєць.

7.4. В інкубаторії повинні бути ізольовані один від одного зали для інкубаційних і вивідних шаф, яйцесклад, камера для передінкубаційної дезінфекції яєць,

приміщення для сортування молодняку, приміщення для проведення ветеринарних обробок, приміщення для здавання-приймання добового молодняку і мийне відділення. Планування залів і підсобних служб інкубаторію повинне забезпечувати послідовну черговість технологічного потоку з метою недопущення зараження інкубаційних яєць і виведеного молодняку.

Очистка, миття та дезінфекція тари для перевезення інкубаційних яєць і добового молодняку передбачаються при цеху інкубації, на протилежному боці від місця приймання яєць в інкубатор.

7.5. Дезінфекцію інкубаційних яєць проводять парами формальдегіду не пізніше 1,5 години після знесення і вдруге - перед закладенням їх в інкубатори. При цьому на 1 м<sup>3</sup> приміщення камери використовують 30 мл формаліну (40 %), 15 мл води і 20 г марганцевокислого калію. Експозиція - 20 хвилин при температурі повітря 30 - 37° С і відносній його вологості 73 - 80 %. Дезінфекцію інкубаційних яєць дозволяється проводити іншими деззасобами, зареєстрованими на території України, згідно з інструкціями щодо їх застосування.

7.6. Кожну партію виведеного молодняку поміщають у чисті, попередньо продезінфіковані ящики або картонні коробки із секціями за розміром 30 x 30 см і заввишки 18 см. Для вентиляції вздовж верхнього краю зовнішніх стінок ящиків повинно бути 3 - 5 отворів. Норма розміщення на одну секцію: курчат - 25 голів, каченят і індичат - 10 - 15 голів, гусенят - 12 голів.

Перед посадкою добового молодняку на дно ящиків кладуть чистий папір або суху стружку.

Не допускається перетримування добового молодняку в інкубаторії понад 8 годин.

Відібраний для реалізації молодняк слід утримувати в ізольованому приміщенні. Забороняється реалізація добового молодняку в інші господарства безпосередньо з цехів інкубації.

7.7. Для вирощування відбирають кондиційний молодняк: жвавий, що швидко реагує на звук; стійкий на ногах; у нього м'який підібраний живіт; щільно закрите пупове кільце; чиста клоака; ясні, круглі, випуклі, блискучі очі; пух повністю сухий, блискучий, рівномірно розподілений на всьому тілі; корпус щільний; крила в курчат й індичат притиснуті до тулуба.

7.8. Добовий молодняк перевозять у спеціальних ящиках (коробках), спеціальним транспортом. Ящики встановлюють так, щоб до кожного ящика (коробки) вільно проникало повітря. У зимовий час молодняк перевозять в утепленому спеціальному транспорті при температурі +24 ... +26° С, відносній вологості - 50 - 60 %.

7.9. Після інкубації кожної партії яєць усі інкубаційні відходи (слабких курчат, виродків, "задохликів", шкаралупу) поміщають у непроникні металеві ящики з кришками, що щільно закриваються, і передають в утильцех для переробки на корм для інших видів тварин або спалюють.

7.10. Після кожного виведення молодняку інвентар і вивідні шафи інкубатора очищають щітками, миють гарячою водою не нижче 80° С, знешкоджують однопроцентним розчином їдкого натрію і парами формальдегіду або іншими деззасобами згідно з інструкціями, настановами щодо їх застосування.

7.11. Перед початком і після закінчення інкубації інкубаторів і його обладнання, інвентар, а також складські і підсобні приміщення дезінфікують відповідно до Інструкції з проведення ветеринарної дезінфекції, дезінсекції і дератизації та діючих ветеринарно-санітарних норм. Крім деззасобів, зазначених у цій Інструкції, дозволяється застосовувати інші деззасоби згідно з настановами, інструкціями щодо їх застосування, які не заборонені на території України.

## **8. ВИМОГИ ЩОДО ВИРОБНИЦТВА ХАРЧОВИХ ЯЄЦЬ**

8.1. З харчовою метою використовують яйця курей, цесарок, перепілок, індичок, качок та гусей, які виходять з птахофабрик, птахогосподарств (різних форм власності), благополучних щодо інфекційних захворювань.

8.2. У племптахогосподарствах (племрепродукторах) яйця, які не відповідають вимогам щодо інкубаційних яєць, зазначених у 5.2 - 5.3, але відповідають стандарту "Яйця курячі харчові" та Вимогам ветеринарно-санітарної експертизи яєць свійської птиці, направляються після сортування в торговельну мережу, харчову промисловість або на переробку (яєчний порошок).

8.3. В яйцескладі повинні бути окремі приміщення для сортування яєць, холодильна камера, пункт для дезінфекції внутрішньогосподарської тари для яєць, приміщення для зберігання тари для яєць, фарбників та інших допоміжних матеріалів.

8.4. Сортування яєць промислового виробництва здійснюють за зовнішнім оглядом, визначенням маси яєць та овоскопією в окремих, відповідно обладнаних, приміщеннях (яйцескладах) не пізніше ніж через одну добу після знесення.

8.5. Відібрані харчові яйця вкладають в чисті, попередньо продезінфіковані прокладки і ящики, на які наклеюють відповідні етикетки.

8.6. З харчовою метою використовують доброякісні яйця від сільськогосподарської птиці, отримані на птахофабриках або птахофермах різних форм власності, на які видається ветеринарне свідоцтво або довідка, що підтверджує благополуччя господарства щодо інфекційних захворювань.

8.7. До відправлення в торговельну мережу допускаються яйця птиці (крім качиних і гусячих) без механічних ушкоджень, з чистою шкаралупою і з відповідним терміном зберігання, про що свідчать документи та клеймові штампи.

8.8. На курячі яйця, допущені в продаж, наносять клеймо згідно із категоріями дієтичних та столових яєць, які позначають: добірна - "Д", перша - "1", друга - "2".

Дієтичні яйця маркують червоною, а столові - синьою фарбою, на що має бути дозвіл Міністерства охорони здоров'я України.

8.9. Кожна партія яєць, вироблених у птахогосподарствах, досліджується в атестованих лабораторіях ветмедицини і не менше одного разу на місяць - у державній лабораторії ветмедицини (відбір середньої проби здійснює представник державної лабораторії ветмедицини) - на вміст пестицидів, мікотоксинів, токсичних елементів, мікробіологічних, радіологічних показників та інших показників безпеки згідно з методиками, затвердженими Державним департаментом ветмедицини Міністерства аграрної політики України, Міністерством охорони здоров'я України або відповідними діючими стандартами.

Відбір проб яєць з кожної партії проводиться згідно з нормами відбору. Для радіометричних досліджень (залежно від типу приладу) відбираються проби яєць згідно з методиками досліджень та паспортом на даний вид радіометра.

8.10. Дослідження яєць щодо вмісту токсичних елементів, залишкових кількостей пестицидів, мікотоксинів, радіонуклідів проводять у разі відсутності даних про забруднення кормів у супровідних документах (сертифікат якості та інші).

8.11. Харчові курячі яйця, що не відповідають вимогам ветсанекспертизи щодо яєць свійської птиці (вагою менше 45 г - для курячих яєць; з пошкодженою шкаралупою, але без течії; із стороннім, що швидко зникає запахом; з "виливком", "малою плямою" та ін.), направляються для промислової переробки.

8.12. Із птахогосподарств, не благополучних щодо інфекційних захворювань птиці, харчові яйця використовують згідно з чинними інструкціями боротьби з цими захворюваннями.

8.13. Яйця від водоплавної птиці з господарств, благополучних щодо інфекційних захворювань, використовують у хлібопекарських або кондитерських підприємствах відповідно до санітарно-гігієнічних вимог до використання для харчових цілей качиних і гусячих яєць, а також курячих яєць із господарств, які не благополучні щодо інфекційних захворювань птиці.

8.14. Яйця від водоплавної птиці пакують в окремі ящики та окремо від яєць іншої сільськогосподарської птиці. На ящики наносять написи - "Яйця качині", "Яйця гусячі" та вказують на порядок їх використання - для хлібопекарської промисловості. На кожну партію яєць видається ветеринарне свідоцтво або довідка.

8.15. Харчові яйця перевозять у спеціальних візках, контейнерах або в картонних коробках спеціальним автотранспортом, який має санітарний паспорт, при  $t^{\circ}$  від  $+20^{\circ}$  до  $0^{\circ}$  С. Автотранспорт повинен бути помитий і продезінфікований у спеціальному приміщенні (або майданчику).

8.16. Усі працівники, які зв'язані з обслуговуванням птиці та виробництвом птахопродукції, повинні проходити періодичні медичні огляди (рентгенографію, дослідження на бактеріоносійство кишкових інфекцій). Надалі періодичні медичні огляди проводять у строки, визначені чинним законодавством.

**9. ВИМОГИ ЩОДО ПЕРЕМІЩЕННЯ ТЕРИТОРІЄЮ УКРАЇНИ ІНКУБАЦІЙНИХ (ХАРЧОВИХ) ЯЄЦЬ, ДОБОВОГО МОЛОДНЯКУ, МОЛОДНЯКУ І ДОРΟΣЛОЇ ПТИЦІ ТА ІМПОРТУ В УКРАЇНУ ДОБОВИХ**

## **КУРЧАТ, ІНДИЧАТ, КАЧЕНЯТ, ГУСЕНЯТ ТА ІНКУБАЦІЙНИХ ЯЄЦЬ ПТИЦІ ЦИХ ВИДІВ**

9.1. Переміщення територією України інкубаційних (харчових) яєць, добового молодняку, молодняку та дорослої птиці (далі - птахопродукція).

9.1.1. При переміщенні птахопродукції:

у межах району - служба ветеринарної медицини господарства-покупця подає заяву-клопотання (додаток 1) у районну державну службу ветеринарної медицини для отримання дозволу;

у межах області - оформляються ветеринарні документи (додаток 2) із зазначенням епізоотичного стану області (району, господарства);

за межі області - державною службою ветеринарної медицини готуються документи для погодження з Державним науково-виробничим центром ветеринарної медицини птахівництва України, після чого надається дозвіл Головного інспектора ветеринарної медицини області.

9.1.2. Господарство-постачальник, адміністративні території (область, район) мають бути вільними від заразних хвороб тварин і птиці.

9.1.3. Батьківське стадо і молодняк різних видів птиці повинні бути клінічно здоровими, якщо були щеплені, - вказати: проти яких захворювань, строки вакцинації, якими вакцинами, термін їх використання і повну назву виробника.

9.1.4. Указуються діагностичні дослідження птиці (мікоплазмоз, пулороз, туберкульоз, псевдомоноз та інші) батьківського стада, від якого відбираються інкубаційні (харчові) яйця для реалізації, відповідно до кожного виду птиці та її технологічного напрямку і віку, а також строки досліджень і їх результати. Також перераховуються ці дослідження при відборі для реалізації ремонтного молодняку, молодняку або дорослої птиці, відповідно до кожного виду і вказуються строки цих досліджень та результати. Не допускається позитивна реакція птиці на зазначені дослідження.

9.1.5. Яйця інкубаційні та харчові

9.1.5.1. Інкубаційні яйця повинні бути отримані від клінічно здорової птиці і виходити з господарства й адміністративних територій (області, району) такими, що відповідають вимогам, що визначені у пунктах 9.1.2 - 9.1.4.

9.1.5.2. Інкубаційні яйця повинні відповідати вимогам щодо якості інкубаційних яєць.

9.1.5.3. Інкубаційні яйця мають бути зібрані не більше ніж з 3 - 5 пташників одного майданчика, від птиці однакового віку (різниця у віці - до 10 днів) і відправлені на протязі 5 днів після знесення (інкубаційні яйця, одержані від селекційної птиці - до 15 днів).

9.1.5.4. Інкубаційні яйця слід продезінфікувати прийнятими в Україні методами і дозволеними деззасобами не пізніше 1,5 години після знесення та безпосередньо

перед відправленням з господарства (про це робиться відмітка у ветеринарному свідоцтві /сертифікаті/).

9.1.5.5. Харчові яйця, які переміщуються територією України, повинні відповідати вимогам, що визначені у пункті 9.1.5, крім пункту 9.1.5.3.

9.1.5.6. Яйця, отримані в умовах карантинування або обмеження, слід використовувати згідно з чинними інструкціями.

9.1.5.7. Яйця мають відповідати вимогам щодо якості та санітарної безпеки харчових яєць.

#### 9.1.6. Добовий молодняк

9.1.6.1. Добовий молодняк отримують з інкубаційних яєць, що відповідають вимогам визначеним у пункті 9.1.5.

9.1.6.2. Добовий молодняк різних видів птиці повинен бути клінічно здоровий, кондиційний і відповідати вимогам щодо якості добового молодняку.

9.1.6.3. Добовий молодняк різних видів птиці вакцинується проти хвороб, які характерні для цього виду і віку птиці, згідно із затвердженими схемами вакцинопрофілактики.

9.1.6.4. При переміщенні добового молодняку за межі області він має відповідати вимогам, визначеним у пункті 9.1.6. Схеми вакцинопрофілактики повинні враховувати епізоотичну ситуацію на території, куди надходить молодняк.

#### 9.1.7. Ремонтний молодняк та молодняк птиці

9.1.7.1. При переміщенні молодняку територією України він повинен бути клінічно здоровий і походити з господарств і адміністративних територій (області, району), які відповідають вимогам, визначеним у пунктах 9.1.2 - 9.1.4.

9.1.7.2. Молодняк, незалежно від виду птиці, повинен бути клінічно здоровий, кондиційний і відповідати вимогам щодо молодняку кожного виду птиці.

9.1.7.3. За 14 днів до відправлення молодняку мають бути проведені необхідні щеплення, результати яких представлені службою ветеринарної медицини господарства відповідно до затверджених схем вакцинопрофілактики для кожного виду птиці, а також результати проведених відповідних серологічних та лабораторних досліджень у державній лабораторії ветеринарної медицини.

#### 9.1.8. Доросла птиця

9.1.8.1. Доросла птиця, яка переміщується територією України, повинна бути клінічно здоровою і відповідати вимогам, що визначені у пунктах 9.1.2 - 9.1.4.

9.1.8.2. При переміщенні птиці технологічного або старшого віку для подальшого утримування в господарстві вона повинна відповідати вимогам, що визначені у пунктах 9.1.2 - 9.1.4, а також пункті 9.1.7.3 (згідно із серологічними лабораторними дослідженнями). Подальші профілактичні щеплення і лабораторні дослідження

проводяться періодично і в строки, передбачені правовими актами ветеринарної медицини (настановами, інструкціями).

9.1.9. При переміщенні за межі області птиці для забою вона повинна відповідати вимогам, що визначені у пунктах 9.1.2 - 9.1.4, і підлягати ветеринарному оглядові.

9.2. Імпорт в Україну добових курчат, індичат, каченят, гусенят й інкубаційних яєць птиці цих видів

9.2.1. Перед завезенням на територію України птахопродукції господарство-покупець за 1,5 - 2 місяці подає заяву-клопотання в 2 примірниках (додаток 1) в управління ветеринарної медицини обласної державної адміністрації про наміри щодо завезення птиці з-за кордону.

9.2.2. Службою державної ветеринарної медицини з'ясовується епізоотичний стан країни та зокрема господарства-постачальника птахопродукції щодо інфекційних хвороб згідно з [розділом 14 Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну вантажів, підконтрольних службі державної ветеринарної медицини](#) (далі - Ветеринарні вимоги щодо імпорту в Україну), зареєстрованих у Міністерстві юстиції України 01.02.2001 р. за N 95/5286.

9.2.2.1. Проводиться комісійне (додаток 3) обстеження птахогосподарства-покупця спеціалістами державної ветеринарної медицини з комплексом відповідних лабораторних досліджень (державною спеціалізованою лабораторією ветеринарної медицини з хвороб птиці, обласною, районною).

9.2.2.2. При завезенні птахопродукції з-за кордону один раз на рік створюється комісія (додаток 3) для з'ясування епізоотичного благополуччя країни-експортера, адміністративної території, господарства-постачальника.

9.2.2.3. Службою державної ветеринарної медицини готуються необхідні документи, які подаються на погодження в Державний науково-виробничий центр ветеринарної медицини птахівництва України не пізніше ніж за 15 днів до завезення птахопродукції в Україну для отримання дозволу в Державному департаменті ветеринарної медицини.

9.2.3. Яйця інкубаційні

9.2.3.1. Інкубаційні яйця, які надходять з-за кордону, мають бути отримані від клінічно здорової птиці і виходити з господарств і адміністративних територій відповідно до вимог [розділу 14 Ветеринарних вимог щодо імпорту в Україну](#).

9.2.3.2. Інкубаційні яйця мають відповідати вимогам, що визначені в пункті 9.1.5, крім пункту 9.1.5.4, - відповідно до країни-постачальника.

9.2.4. Добовий молодняк

9.2.4.1. Добовий молодняк повинен відповідати [Ветеринарним вимогам України \(розділ 14\)](#), а також вимогам щодо переміщення молодняку територією України, визначеним у пункті 9.1.6, крім пункту 9.1.6.4.

9.2.4.2. При завезенні добового молодняку різних видів птиці схеми вакцинопрофілактики повинні погоджуватися з Головним державним інспектором ветеринарної медицини області і Державним науково-виробничим центром ветеринарної медицини птахівництва України та затверджуватися Державним департаментом ветеринарної медицини України.

#### 9.2.5. Ремонтний молодняк

При завезенні ремонтного молодняку з-за кордону він повинен відповідати [Ветеринарним вимогам щодо імпорту в Україну \(розділ 14\)](#), а також вимогам щодо ремонтного молодняку, який переміщається територією України (згідно з пунктом 9.1.7).

### 9.3. Загальні ветеринарно-санітарні вимоги щодо переміщення птахопродукції

9.3.1. Інкубаційні яйця та добовий молодняк повинні постачатися в продезінфікованій одноразовій тарі, із зазначенням кількості (штук, голів), дати збору (виведення) та в спеціально обладнаному і підготовленому для перевезення транспорті.

9.3.2. Молодняк, ремонтний молодняк та доросла птиця переміщуються в спеціальній тарі або спеціальному транспорті для перевезення птиці, відповідно підготовленому та продезінфікованому, із зазначенням кількості та віку птиці.

9.3.3. Транспортні засоби повинні бути спеціально обладнані для перевезення птахопродукції та підготовлені згідно із запровадженими в Україні або в країні-експортері правилами і дозволеними деззасобами.

9.3.4. Виконання умов, указаних у цьому розділі щодо кожної партії птахопродукції, має бути повністю підтверджено ветеринарним свідоцтвом (сертифікатом) з місця походження в оригіналі, який підписаний державним лікарем ветеринарної медицини і викладений українською мовою та мовою країни-експортера, із зазначенням: методів, дати діагностичних досліджень, їх результатів, проти яких інфекційних захворювань було вакциноване материнське поголів'я, коли і якими вакцинами, у т.ч. поголів'я птиці, яке переміщується.

9.3.5. Переміщення територією України та експорт або завезення в Україну птахопродукції можливе після погодження з Головним інспектором ветеринарної медицини облдержадміністрації, Державним науково-виробничим центром ветеринарної медицини птахівництва України та надання дозволу Державним департаментом ветеринарної медицини (крім переміщення птахопродукції територією України).

9.3.6. Завезені на територію господарства: добовий молодняк, молодняк, ремонтний молодняк та доросла птиця (крім птиці на забій) ставлять на карантин у спеціально підготовлені приміщення (пташники), ізольовано від місцевої птиці господарства, під постійним наглядом ветеринарної служби і відповідальних спеціалістів та виконують усі умови щодо карантинування тварин і птиці.

9.3.7. Інкубаційні яйця, які були завезені з-за кордону або з іншого господарства, інкубують в окремому інкубаторії або окремо від яєць, одержаних від птиці даного господарства, під постійним наглядом служби ветеринарної медицини та відповідальних спеціалістів.

9.3.8. При завезенні ремонтного молодняку птиці технологічного або старшого віку для подальшого утримування, у період карантинування, проводять необхідні серологічні (пулороз, туберкульоз, лейкоз, мікоплазмоз, псевдомоноз і інші) та лабораторні дослідження.

9.3.9. Від кожної завезеної в господарство партії птахопродукції відбираються зразки проб для необхідних досліджень у державній лабораторії ветеринарної медицини встановленими методами.

9.3.10. У разі невиконання вищезазначених вимог та рекламації на птахопродукцію господарства-постачальника Державний департамент ветеринарної медицини України забороняє завезення її з-за кордону або переміщення її за межі області.

## **10. КОНТРОЛЬ І ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ДОТРИМАННЯМ І ВИКОНАННЯМ ВЕТЕРИНАРНО-САНІТАРНИХ ПРАВИЛ ДЛЯ ПТАХІВНИЦЬКИХ ГОСПОДАРСТВ (ФЕРМ)**

10.1. Виконання [Закону України "Про ветеринарну медицину"](#) та нормативно-правових актів ветеринарної медицини в галузі птахівництва, зокрема протиепізоотичних, ветеринарно-санітарних, профілактичних і лікувальних заходів, направлених на забезпечення епізоотичного благополуччя в птахогосподарствах, покладається на службу ветеринарної медицини господарства, яку очолює головний лікар ветеринарної медицини птахогосподарства.

10.2. Відповідно до законодавства України державний ветеринарний нагляд і контроль за організацією та виконанням протиепізоотичних заходів, контроль за якістю та безпекою продукції, виробленої підприємствами, незалежно від форм власності, здійснюють: Державний департамент ветеринарної медицини Міністерства аграрної політики України та його територіальні органи - управління ветеринарної медицини Автономної Республіки Крим, областей, міст Києва чи Севастополя, міст, районів; Державний науково-виробничий центр ветеринарної медицини птахівництва України та підпорядковані йому спеціалізовані державні лабораторії ветеринарної медицини з хвороб птиці та уповноважені Державним департаментом лікарі ветеринарної медицини (офіційні лікарі ветеринарної медицини).

10.3. Державний ветеринарний контроль полягає в постійній перевірці дотримання ветеринарно-санітарних вимог, правил та інших нормативно-правових актів птахофабриками, птахогосподарствами незалежно від форм власності.

Державний ветеринарно-санітарний нагляд полягає в періодичному контролі виконання птахогосподарствами законодавства, нормативно-правових актів і заходів з питань ветеринарної медицини.

10.4. Безпосередній ветеринарний контроль та нагляд за дотриманням птахогосподарством (фермою) ветеринарно-санітарних вимог, правил та інших нормативно-правових актів з питань ветеринарної медицини постійно здійснюють спеціалісти ветеринарної медицини птахогосподарства під контролем офіційного лікаря ветеринарної медицини і його заступника.

10.5. У забійних цехах птахофабрик ветеринарний нагляд здійснюється згідно з [Положенням про державний ветеринарний нагляд та контроль за діяльністю суб'єктів господарювання щодо забою тварин, переробки, зберігання, транспортування й реалізації продукції тваринного походження](#), зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 31 жовтня 2000 р. за N 760/4981.

10.6. Спеціалісти ветеринарної медицини птахогосподарств (ферм) різних форм власності з професійних питань підпорядковуються офіційному лікарю ветеринарної медицини та його заступнику.

10.7. Спеціалісти ветеринарної медицини птахогосподарства (ферм) різних форм власності призначаються на посади та звільняються з посад адміністрацією птахогосподарства після проведення атестації державними органами ветеринарної медицини, за поданням офіційного лікаря ветеринарної медицини і утримуються за рахунок коштів птахогосподарства.

10.8. Не допускається покладання на спеціалістів ветеринарної медицини птахогосподарств (ферм) обов'язків, не пов'язаних із здійсненням ветеринарно-санітарного контролю за виробництвом і технологічним контролем якості та безпеки продукції птахівництва на всіх ділянках виробництва і зберігання.

10.9. При кожному обстеженні птахогосподарств (ферм) різних форм власності щодо дотримання ними цих Правил та вимог й інших нормативно-правових актів ветеринарної медицини з питань птахівництва спеціалістами державної служби ветеринарної медицини складається Акт епізоотичного обстеження птахогосподарства (додаток 4).

10.10. При умові дотримання і виконання даних Правил та вимог, а також на основі даних Актів епізоотичного обстеження птахогосподарства державною службою ветеринарної медицини птахівництва видається Ветеринарно-санітарний паспорт птахогосподарства (додаток 5).

10.11. Бланки Актів епізоотичного обстеження птахогосподарства та Ветеринарно-санітарного паспорта виготовляються друкарським методом. Ветеринарно-санітарний паспорт птахогосподарства оформляється згідно з установленим зразком, на папері, із ступенем захисту і зберігається нарівні з документами суворого обліку.

10.12. Штатна чисельність спеціалістів ветеринарної медицини визначається згідно з чинним законодавством та виходячи з виробничої потужності, потреби проведення повного переліку робіт щодо профілактики захворювань, попередження загибелі птиці, проведення ветеринарно-санітарної оцінки птахопродукції, і погоджується Головним державним інспектором ветеринарної медицини району, міста.

10.13. Відповідальність за дотримання і виконання цих Правил та інших нормативно-правових актів ветеринарної медицини з питань ветеринарного забезпечення у птахівництві покладається на власників птиці, керівників, спеціалістів ветмедицини і фахівців птахівницьких підприємств, господарств ферм незалежно від форм власності, згідно з чинним законодавством.

Директор Державного  
науково-виробничого центру  
ветеринарної медицини  
птахівництва України

В. Демиденко

Додаток 1  
до розділу 9 Ветеринарно-санітарних  
правил

Погоджено:  
Головний державний інспектор  
ветеринарної медицини району

\_\_\_\_\_ 200\_ р.

#### **ЗАЯВА-КЛОПОТАННЯ**

Назва господарства \_\_\_\_\_

Напрямок діяльності \_\_\_\_\_

Місцезнаходження (місце проживання власника) \_\_\_\_\_

Тел./факс \_\_\_\_\_

Благополуччя господарства щодо інфекційних захворювань \_\_\_\_\_

(дата виникнення інфекційних хвороб, які реєструвалися протягом останніх двох років)

Просимо Вас провести необхідні ветеринарно-санітарні, епізоотичні обстеження та надати дозвіл на завезення:

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_,  
(інкубаційних яєць, добового молодняку, молодняку, дорослої птиці /порода, крос/)

що будуть завозитися з \_\_\_\_\_ до \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ (дата)

\_\_\_\_\_ (маршрут, вид транспорту)

у кількості \_\_\_\_\_ з \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ (штук, голів)

\_\_\_\_\_ (країна, господарство-постачальник)

для \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_ (інкубації, розмноження, вирощування та ін.)

Керівник господарства \_\_\_\_\_  
(прізвище, ініціали)

Головний лікар ветмедицини  
господарства \_\_\_\_\_  
(прізвище, ініціали)

М. П.

Додаток 2  
до розділу 9 Ветеринарно-санітарних  
правил

Документи, необхідні для завезення в Україну або переміщення за межі області  
птахопродукції:

заява-клопотання, погоджена головним державним інспектором ветеринарної  
медицини району (додаток 1);

висновки комісії щодо епізоотичного обстеження господарства-постачальника із  
зазначенням епізоотичного стану адміністративних територій;

акт епізоотичного обстеження господарства-покупця із зазначенням умов для  
карантинування;

схема вакцинопрофілактики, погоджена державним інспектором ветеринарної  
медицини області (крім переміщення птахопродукції в межах району);

копії або проекти контрактів (крім переміщення птахопродукції територією України).

Додаток 3  
до розділу 9 Ветеринарно-санітарних  
правил

До складу комісії входять спеціалісти ветеринарної медицини:

Держветмедцентру птахівництва України;

Державної служби ветеринарної медицини;

Державної лабораторії ветеринарної медицини з хвороб птиці або науково-дослідних лабораторій;

При потребі - лікарі ветеринарної медицини та керівники господарства.

Додаток 4  
до пункту 10.9 Ветеринарно-  
санітарних правил

**АКТ**  
**ЕПІЗООТИЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ**  
**птахівницького господарства**

**1. Загальна і ветеринарно-санітарна характеристика птахівницького господарства**

1.1. Найменування господарства (ферм) \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

1.2. Область, район, місто \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

1.3. Спеціалізація птахогосподарства (технологія утримування) \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

1.4. Виробничі потужності та характеристика території \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

1.5. З якого часу функціонує птахогосподарство \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

---

---

1.6. Наявність відокремлених зон і підзон для різних технологічних груп птиці (схема територіального розташування технологічних, виробничих і адміністративних приміщень птахівницького господарства додається)

---

---

---

Відстань між зонами \_\_\_\_\_ м, підзонами \_\_\_\_\_ м

---

1.7. Наявність огорожі і зелених насаджень між окремими зонами, підзонами по периметру всієї території виробничого сектору

---

---

---

1.8. Розмежування внутрішньогосподарських доріг для підвозу кормів, яєць, курчат і для вивозу посліду, трупів та ін. відходів виробництва

---

---

---

1.9. Характеристика птахоприміщень (тип будови, розміри, вид будівельного матеріалу) \_\_\_\_\_

---

1.10. Коротка характеристика технологічного обладнання, розташованого в птахоприміщенні (тип клітки, розміри секцій, система вентиляції)

---

---

---

1.11. Рівень механізації трудомістких робіт \_\_\_\_\_

---

1.12. Наявність ветеринарних і ветеринарно-санітарних об'єктів (перерахувати наявні об'єкти, указати їх обладнання)

---

Потужність санблоку \_\_\_\_\_

Наявність і місце розташування постійно діючих дезбар'єрів \_\_\_\_\_

1.13. Вид птиці і її порода (лінії), вік і кількість на день обстеження \_\_\_\_\_

1.14. Відомості про кількісний склад, продуктивність і збереження птиці за останні 2 роки:

Таблиця 1

| Показники                                               | Роки |  |  |
|---------------------------------------------------------|------|--|--|
|                                                         |      |  |  |
| Середньорічне поголів'я дорослої птиці, тис. гол.       |      |  |  |
| Несучість за рік, штук                                  |      |  |  |
| Виведення молодняку, %                                  |      |  |  |
| Середньорічне поголів'я ремонтного молодняку, тис. гол. |      |  |  |
| Збереження молодняку до річного обороту, %              |      |  |  |
| Збереження дорослої птиці до річного обороту, %         |      |  |  |
| Вихід ділової молодки, %                                |      |  |  |
| Інші види тварин                                        |      |  |  |
| Падіж птиці (усього, у т.ч. від інфекційних хвороб)     |      |  |  |

1.15. Продуктивність дорослої птиці, несучість, відсоток загиблої і вимушено забитої птиці на день обстеження \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

1.16. Строки й умови зберігання інкубаційних яєць \_\_\_\_\_

---

---

---

---

1.17. Кількість і величина партій яєць для інкубації \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

1.18. Метод і схема дезінфекції інкубаційних яєць \_\_\_\_\_

---

---

---

---

1.19. Відсоток виведення молодняку \_\_\_\_\_

у т. ч. із завезених яєць \_\_\_\_\_

із яєць даного підприємства \_\_\_\_\_

1.20. Наявність сортування молодняку в добовому віці \_\_\_\_\_

---

Майданчики, пташники заповнюються одновіковим або різновіковим поголів'ям

---

---

---

---

При комплектуванні пташників різниця у віці молодняку \_\_\_\_\_ днів.

1.21. Метод утримання, щільність посадки птиці в різних зонах, підзонах, цехах

---

---

---

---

---

---

1.22. Комплектування груп птиці (перерахувати господарства, з яких завозять інкубаційні яйця і молодняк) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Кількість завезеної продукції: молодняк (вид, порода) \_\_\_\_\_

---

---

---

у кількості \_\_\_\_\_ голів, у віці \_\_\_\_\_ днів; інкубаційні яйця (вид птиці, породи)

---

у кількості \_\_\_\_\_ штук; останній раз завезені з (указати господарство, дату)

---

---

---

---

1.23. Порядок вибракування і забою птиці (вік, періодичність) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

1.24. Благополуччя птиці в господарствах-постачальниках племінної продукції і на території району (указати захворювання і дату їх виникнення)

---

---

---

---

---

---

---

---

---

1.25. Корми завозяться (найменування заводу, його адреса): \_\_\_\_\_

---

---

1.26. Умови збереження кормів і перевірка їх на нешкідливість \_\_\_\_\_

Характеристика підготовки і збагачення кормів на місці \_\_\_\_\_

1.27. Тип годівлі (сухий, вологий, змішаний) \_\_\_\_\_

Чи проводиться годівля птиці за раціонами відповідно до віку і продуктивності \_\_\_\_\_

1.28. Наявність антистресових раціонів, їх склад і схеми застосування \_\_\_\_\_

1.29. Використання при годівлі преміксів та добавок, видів жиру і кормів тваринного походження (указати, що використовується, якість, кислотність, дослідження на бактеріальну забрудненість та інші дослідження) \_\_\_\_\_

1.30. Джерело водопостачання \_\_\_\_\_

Забезпечення птиці водою, % \_\_\_\_\_

Контроль якості питної води (вказати метод контролю, дату і результати останнього дослідження, у т. ч. колітитри) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

1.31. Періодичність збору і видалення трупів \_\_\_\_\_

---

---

---

Спосіб і місце утилізації трупів птиці, відходів забою й інкубації \_\_\_\_\_

---

---

---

1.32. Спосіб прибирання, транспортування, зберігання і переробки пташиного посліду \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

1.33. Контроль за параметрами мікроклімату в приміщеннях для птиці протягом року (вказати, що саме контролюється, періодичність)

---

---

---

1.34. Кратність обміну повітря в птахоприміщеннях (розрахункова/фактична)

---

---

---

---

1.35. Засоби і методи дезінфекції автотранспорту \_\_\_\_\_

---

---

---

---

Місце й методи дезінфекції зворотної тари \_\_\_\_\_

---

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

Методи дезінфекції виробничих приміщень \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

1.36. Контроль якості дезінфекції виробничих приміщень, автотранспорту, тари

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

1.37. План протиєпізоотичних заходів:

а) проти яких інфекційних хвороб спрямовані дані заходи (перерахувати захворювання) \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

б) схема вакцинопрофілактики, характеристика вакцин, діагностиків і лікарських препаратів, які застосовуються за планом протиєпізоотичних заходів

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

в) методи контролю специфічних профілактичних заходів та ефективність лікарських препаратів \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

**2. Характеристика епізоотичного стану птахопідприємства (птахогосподарства)**

2.1. Благополуччя господарства \_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

\_\_\_\_\_

2.2. Які інфекційні хвороби (гострі, хронічні) зареєстровані (за наявності підтвердних документів)

---

---

---

2.3. Динаміка проявів інфекційних хвороб \_\_\_\_\_

---

---

---

2.4. Виконання карантинних заходів (якщо вони в господарстві проводились)

---

---

---

---

---

2.5. Можливі шляхи занесення збудника хвороби в господарство \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

2.6. Наявність зв'язку між випадком виникнення захворювання в даному господарстві і неблагополуччям груп птиці в сусідніх підприємствах, населених пунктах і господарствах, з якими підтримуються виробничі стосунки

---

---

---

---

---

---

2.7. Кількість захворілої (загиблої і вимушено забитої) птиці за днями, декадами і місяцями (указати абсолютні цифри) і у відсотках, окремо щодо дорослого поголів'я і молодняку; відсоток інфекційних захворювань до загального захворювання на день обстеження \_\_\_\_\_

---

---

---

---

2.8. Результати серологічних досліджень та епізоотичного моніторингу \_\_\_\_

2.9. Захворювання, смертність, летальність птиці за декадами, місяцями, роками

---

Відсоток загиблої птиці від хвороби відносно до загального захворювання і летальності птахопоголів'я \_\_\_\_\_

2.10. Вакцина, яку використовували проти захворювання, спосіб і дата вакцинації до виявлення хвороби (не менше 14 днів), відсоток вакцинованої чутливої птиці \_\_\_\_\_

2.11. Результати огляду при розтині загиблої і вимушено забитої птиці різного віку (розтин і огляд у кількості 50 - 100 голів) \_\_\_\_\_

| Дата | Номер пташників | Вік птиці, днів | Кількість птиці, голів |                | Передбачуваний патолого-анатомічний діагноз |
|------|-----------------|-----------------|------------------------|----------------|---------------------------------------------|
|      |                 |                 | загиблої               | вимуш. забитої |                                             |
|      |                 |                 |                        |                |                                             |

**3. Характеристика захворювань іншої етіології, які реєструвалися протягом трьох попередніх місяців до обстеження (незаразні хвороби, порушення обміну речовин тощо)**

**4. Комісійний відбір патолого-анатомічного матеріалу для дослідження з метою виключення інфекційних захворювань направлено до:**

---

---

---

---

---

---

**5. Оцінка протиепізоотичних і профілактичних заходів у птахогосподарстві:**

5.1. Діагноз первинний і остаточний \_\_\_\_\_

---

---

---

---

5.2. Діагноз, підтверджений ветеринарною лабораторією (назва лабораторії, номер експертизи, дата) при дослідженні патолого-анатомічного матеріалу шляхом (виділення збудника хвороби, серологічним, гістологічним дослідженням, указати кількість випадків із позитивними результатами досліджень)

---

---

---

---

---

---

5.3. Дата накладення обмежень або карантину \_\_\_\_\_

---

---

5.4. Кількість охоронно-карантинних об'єктів \_\_\_\_\_

---

---

---

---

5.5. Спосіб знищення (утилізації) трупів птиці \_\_\_\_\_

---

---

---

---

5.6. Умови, за яких проводиться вимушений забій птиці (указати на наявність і стан забійно-санітарного пункту) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

5.7. Методи знешкодження продуктів забою \_\_\_\_\_

---

---

---

5.8. Кількість ізольованих птахоприміщень і птиці в них; дата ізоляції птиці

---

---

---

---

---

---

---

---

5.9. Застосування лікувально-профілактичних препаратів у неблагополучних стадах птиці і їх ефективність (указати препарати, обґрунтування їх застосування, дози, схеми їх застосування, відношення кількості загиблої птиці до та після застосування препаратів)

---

---

---

---

---

---

---

---

5.10. Найменування вакцини, спосіб і дата вакцинації після виявлення хвороби; відсоток вакцинованої птиці (за видами)

---

---

---

---

---

---

---

5.11. Дата останнього випадку виявлення хворої птиці \_\_\_\_\_

---

---

5.12. Усе птахопоголів'я неблагополучного стада забите (число, місяць) \_\_\_\_

---

---

---

5.13. Засоби і методи дезінфекції птахоприміщень, де утримувалась птиця неблагополучних стад (назва дезінфектанта, способи дезінфекції, дати)

---

---

---

---

---

---

---

5.14. Дата зняття карантину, обмежень \_\_\_\_\_

---

Рекомендації \_\_\_\_\_

---

---

5.15. Джерелом збудника були: завезена птиця, інкубаційні яйця, птиця - носій збудника інфекційної хвороби, стресові фактори, обслуговувальний персонал (указати на наявність стресових факторів) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

5.16. Факторами передачі і розповсюдження збудника хвороби виявилися (указати конкретно, що саме: корми, вода, зворотна тара, інкубаційні яйця, дика птиця, ектопаразити, гризуни, комахи, повітря, обладнання, обслуговувальний персонал і т. ін.) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

Інші можливі фактори і шляхи передачі збудника хвороби \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

5.17. Ефективність проведених заходів щодо оздоровлення птахопідприємства (птахогосподарства)

---

---

---

---

---

---

5.18. Рекомендовані додаткові протиепізоотичні і профілактичні заходи, направлені на оздоровлення підприємства (птахогосподарства)

---

---

---

---

---

---

---

---

---

Підписи:

|       |       |
|-------|-------|
| <hr/> | <hr/> |
| <hr/> | <hr/> |
| <hr/> | <hr/> |
| <hr/> | <hr/> |
| <hr/> | <hr/> |

М. П.

Додаток 5  
до пункту 10.10 Ветеринарно-  
санітарних правил

Директор Держветмедцентру  
птахівництва України

---

від "\_\_\_" \_\_\_\_\_ 20\_\_ р.

**Ветеринарно-санітарний  
ПАСПОРТ  
птахогосподарства  
N 000000**

Найменування господарства 

---

---

Місцезнаходження (місце проживання власника) 

---

---

Телефон, факс \_\_\_\_\_

Форма власності (власник)☒ \_\_\_\_\_

Керівник господарства☒ \_\_\_\_\_  
(прізвище, ім'я, по батькові)

Офіційний лікар☒ \_\_\_\_\_

Спеціалізація \_\_\_\_\_

Вид птиці (порода, крос, лінії)☒ \_\_\_\_\_

Потужність☒ \_\_\_\_\_

Господарство введено в експлуатацію☒ \_\_\_\_\_  
\_\_\_\_\_

Дата видачі "\_\_\_" \_\_\_\_\_ 20\_\_ рік

Дійсний \_\_\_\_\_ 20\_\_ рік

Продовжено☒ \_\_\_\_\_

Головний державний інспектор  
ветеринарної медицини району

Головний державний інспектор  
ветеринарної медицини області

\_\_\_\_\_  
М. П.

\_\_\_\_\_  
М. П.

### **1. Загальні положення**

1.1. Ветеринарно-санітарний паспорт (далі - Паспорт) видається господарствам, незалежно від форм власності, які займаються птахівництвом (розведенням, вирощуванням, виробництвом птахопродукції та ін.)

1.2. Паспорт видається на термін від 1 до 3 років та підписується головним державним інспектором ветеринарної медицини області та району і скріплюється печаткою.

1.3. Паспорт є обліковим офіційним документом, має ступінь захисту, порядковий номер та дублікат і реєструється та затверджується в Держветмедцентрі птахівництва України в спеціальному журналі. Паспорт зберігається в господарстві (в офіційного лікаря ветеринарної медицини, закріпленого за господарством).

1.4. Паспорт заповнюється чорнилом коротко, чітко і розбірливо представником служби державної ветеринарної медицини після комісійного обстеження птахогосподарства і складання акта епізоотичного обстеження (план-схема розміщення птахівничих об'єктів до акта додається). А також проводиться комісійний відбір проб для лабораторного дослідження.

Інші спеціальні розділи заповнюються фахівцями державної ветеринарної медицини не рідше одного разу в квартал - племзаводи, два рази на рік - племрепродуктори I і II порядків, не менше одного разу на рік - птахофабрики, птахогосподарства, якщо немає потреби в частішій перевірці. Підпис осіб, які заповнюють відповідні розділи, обов'язковий.

1.5. Паспорт пред'являється при оформленні ветеринарних документів у встановленому порядку.

## 2. Характеристика птахогосподарства

2.1. Адміністрація \_\_\_\_\_

---

---

---

---

2.2. Найменування тваринницьких, промислових та інших птахогосподарств, розташованих у радіусі 15 км від птахогосподарства

---

---

---

---

2.3. Розташування адміністративних, виробничих, господарських об'єктів

---

---

---

---

---

2.4. Комплектування птахогосподарства проводиться \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

2.5. Джерело постачання кормів і води в птахогосподарство (найменування і місцезнаходження даних підприємств)

---

---

---

---

---

2.6. Виробничі об'єкти

| № з/ | Найменування | Кількість | Розташування |
|------|--------------|-----------|--------------|
|------|--------------|-----------|--------------|

| п | виробничої зони | приміщень | птиці,<br>тис. гол. | виробничих об'єктів |
|---|-----------------|-----------|---------------------|---------------------|
| 1 | 2               | 3         | 4                   | 5                   |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |
|   |                 |           |                     |                     |

### 3. Ветеринарно-санітарний стан птахогосподарства

3.1. Характеристика ветеринарно-санітарних об'єктів (дезбар'єрів, огорожі, санпропускника, спецодягу і т. ін.) \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

---

---

---

3.2. Забезпечення птахогосподарства дезінфекційною технікою та деззасобами, наявність засобів особистої гігієни \_\_\_\_\_

---

---

---

---

---

3.3. Посада і підпис фахівців, які проводили обстеження

Схема заповнення:

|             |                                         |
|-------------|-----------------------------------------|
| Дата огляду | Результати обстеження птахогосподарства |
|-------------|-----------------------------------------|

|   |   |
|---|---|
| 1 | 2 |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |
|   |   |

#### 4. Результати епізоотичного обстеження птахогосподарств

4.1. Схема вакцинопрофілактики в птахогосподарстві (додається).

4.2. Попередній або остаточний діагноз, установлений у птахогосподарстві та підтверджений державною лабораторією ветеринарної медицини.

4.3. Дата виникнення захворювання.

4.4. Дата введення або зняття карантину, обмеження за захворюваннями (ким уведені, зняті).

4.5. Посада і підпис.

Схема заповнення:

| Назва хвороби і дата її виникнення | Дата, ким уведені обмеження, карантин | Прийняті ветеринарно-санітарні заходи |
|------------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------------|
| 1                                  | 2                                     | 3                                     |
|                                    |                                       |                                       |
|                                    |                                       |                                       |
|                                    |                                       |                                       |
|                                    |                                       |                                       |

#### 5. Лабораторні дослідження

5.1. Дослідження щодо виявлення заразних захворювань та наслідків ліквідації захворювання (клінічно хвора птиця, трупи) і результати досліджень, номер експертизи.

## 5.2. Посада і підпис.

Схема заповнення:

[illegible]

## 6. Спеціалісти ветмедицини птахогосподарства

[illegible]

[illegible]

